

Vaasan hallinto-oikeus

Diaarinumero 00389/19/5701, 00422/19/5701 ja 00433/19/5701

JULKINEN KUULUTUS

Vaasan hallinto-oikeuden päätös ympäristönsuojelulain mukaisessa valitusasiassa

Kuulutuksen julkaisupäivä Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla

20.12.2021

Päätöksen tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä julkaisemisajankohdasta.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä on **27.12.2021 (7 pv)**.

Asia

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 20.12.2021 nro 21/0076/1 valitus ympäristölupa-asiassa / Ympäristö- ja maa-ainesluvan myöntäminen kallion louhintaan ja kalliokiviaineksen murskaamiseen tilalla Haratta, Hyvinkää.

Luvan hakija

YIT Suomi Oy, sittemmin YIT Teollisuus Oy, nykyisin Peab Industri Oy

Kuulutuksen ja päätösasiakirjan nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja päätösasiakirja pidetään nähtävillä **20.12.2021 – 26.1.2022** Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla osoitteessa:

<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/index/hallinto-oikeudenkuulutukset/paatoskuulutukset.html>

Muutoksenhakuohjeet ja valitusaika

Ohjeet valituksen tekemiseen löytyvät kuulutetun päätöksen muutoksenhakua koskevasta osasta sekä siihen liitetystä valitusosoituksesta. **Valitusaika päättyy 26.1.2022.**

Vaasan hallinto-oikeus**Päätös**

Antopäivä
20.12.2021

Päätösnumero
21/0076/1

Diaarinumerot
00389/19/5701
00422/19/5701
00433/19/5701

Asia Valitukset maa-aines- ja ympäristölupa-asiassa

Muutoksenhakijat

1. [REDACTED]
[REDACTED], yhdessä
2. YIT Suomi Oy, sittemmin YIT Teollisuus Oy, nykyisin Peab Industri Oy
3. [REDACTED] ja [REDACTED], yhdessä

Luvan hakija

YIT Suomi Oy, sittemmin YIT Teollisuus Oy, nykyisin Peab Industri Oy

Päätös, johon on haettu muutosta

Hyvinkään ympäristölautakunta 7.3.2019 (28.2.2019 § 16)

Hyvinkään ympäristölautakunta on myöntänyt YIT Suomi Oy:lle maa-aineslain 4 §:n mukaisen luvan maa-ainesten ottamiseksi lupahakemuksen mukaisesti ja ympäristönsuojelulain 27 §:n mukaisen ympäristöluvan kallion louhintaan ja kalliokiviaineksen murskaamiseen Hyvinkään kaupungin Kytäjärven kylässä tilalla Haratta (106-405-10-10).

Lupa on myönnetty seuraavin määräyksin:

Luvan voimassaolo ja laajuus

1. Yhteislupa (maa-aines- ja ympäristölupa) on voimassa 31.3.2034 saakka. Lupa voidaan siirtää toiselle toimijalle ainoastaan lupaviranomaisen suostuksella. Lupa-aluetta koskevassa luovutusasiakirjassa tulee mainita siitä, että myös luovutuksen saajaa koskevat nämä lupamääräykset.

Osoite
Korsholmanpuistikko 43
PL 204
65101 VAASA

Puhelin
02956 42611

Telekopio
02956 42760

Sähköposti
vaasa.hao@oikeus.fi

2. Yhteislupa koskee ottamisaluetta, jonka koko on 18 ha ja suunnittelualuetta, jota tulee laajentaa. Lupa on myönnetty nykytilanne- ja lopputilannekarttojen perusteella (päivätty 13.2.2017).

Suunnitelma- ja ottamisalueen väliin tulee joka puolella jäädä vähintään 30 metrin ja liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikan kohdalle 50 metrin levyinen suojavyöhyke. Suojavyöhykkeen on kuuluttava suunnittelualueeseen. Pintamaiden varastointi, meluvallit ja kaikki muut toiminnot tulee sijoittua ottamisalueen sisäpuolelle. Nykytilannekarttaan tulee merkitä myös tukitoiminta-alue, pohjaveden näytteenottoputket, murskauslaitoksen ja meluvallien suunnitellut sijainnit. Nykytilannekartta tulee päivittää ennen aloituskatselmuksen suorittamista.

Suunnittelualueen on kuuluttava kokonaisuudessaan maanomistajan ja luvanhaltijan väliseen sopimusalueeseen, jonka ympäristövaikutuksista vastaa luvanhaltija.

3. Otettavan maa-aineksen kokonaismäärä on enintään 1 940 000 m³ ktr. Alin sallittu ottotaso pohjoisessa on +100,0 m ja etelässä +101,0 m (N2000). Mitatun ylimmän pohjaveden pinnan päälle on jätettävä kuitenkin vähintään neljän metrin suojakerros.

4. Vuotuiselle ottomäärälle ei aseteta rajoituksia, mutta laadukasta kiviainesta tulee jalostaa säästeliäästi ja ohjata sen ominaisuuksien mukaisesti vaativiin kohteisiin.

5. Murskauslaitoksella saa murskata ainoastaan YIT Suomi Oy:n hallinnoimalta Haratan ottoalueelta louhittuja kiviaineita. Tarvittaessa alueelle voidaan tuoda puhtaita maa-aineita meluvallien rakentamiseksi.

Toiminta-ajat

6. Kallion louhinta- ja murskaustyöt (sis. poraaminen ja rikotus) on alueella kielletty 15.6.–15.8. välisenä aikana.

Louhinta- ja murskaustöitä ei saa tehdä 1.4.–4.6. välisenä aikana 100 metriä lähempänä liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkaa.

7. Räjätystöitä saa alueella tehdä arkisin maanantaista perjantaihin ainoastaan klo 10.00–15.00. Räjätysajankohdista tulee hyvissä ajoin ennakkoon tiedottaa valvontaviranomaisia ja louhinta-alueen naapurikiinteistöjä.

Kallion poraaminen on alueella sallittu arkisin maanantaista perjantaisin 7.00–18.00. Louheen rikotus on alueella sallittu maanantaista perjantaihin klo 8.00–18.00.

Murskaustoiminta on alueella sallittu ainoastaan arkisin maanantaista torstaihin klo 7.00–21.00 välisenä aikana ja perjantaisin kello 7.00–18.00 välisenä aikana.

Tuotteiden kuormaus ja kuljetus alueelta on sallittu arkisin maanantaista torstaihin klo 6.00–22.00 ja perjantaisin klo 6.00–20.00.

Valvonta ja ympäristövaikutusten tarkkailu

8. Ennen maa-ainesten ottotoiminnan aloittamista on ottamisalueella pidettävä hakijan pyynnöstä alkukatselmus. Katselmuksessa tulee olla läsnä luvan hakija tai hänen valtuuttamasta edustaja sekä kunnan maa-aineslain valvonnasta vastaava henkilö.

9. Ennen aloituskatselmuksen suorittamista päätöksen mukainen ottamisalue ja tarvittaessa koko toiminnan suunnittelualue on merkittävä maastoon. Paalut on sidottava valtakunnalliseen koordinaatti- ja korkeusjärjestelmään siten, että rajat ovat uudelleen merkittävissä. Hakijan tulee pitää edellä mainitut merkinnot kunnossa lopputarkastukseen asti.

10. Valvontaviranomaisella on oikeus suorittaa ottamisalueella tarvittaessa valvontakatselmuksia. Valvontaviranomaiselle on annettava kaikki tiedot, jotka ovat valvonnan kannalta tarpeellisia.

11. Pohjaveden pinnankorkeutta on tarkkailtava näytteenottoputkista kaksi kertaa vuodessa ja laatua kerran vuodessa samaan vuodenaikaan. Pohjaveden laatua on tarkkailtava esitetyn vesien tarkkailusuunnitelman (päivätty 12.4.2010) mukaisesti. Analyysivalikoimaan tulee lisätä liukoinen rauta ja mangaani sekä mineraaliöljyt jakeisiin jaoteltuina.

Pohjaveden pinnankorkeudet ja laatu näytteet on uusittava ennen ottotoiminnan aloittamista. Seuranta on jatkettava vähintään kaksi vuotta jälkihoitotoimpiteiden toteuttamisen jälkeen.

12. Pintavesien tarkkailu tulee toteuttaa hakemuksessa ennen maa-ainesten ottotoimintaa tapahtuvan tarkkailun toteuttamiseksi esitetyn vesien tarkkailusuunnitelman (päivätty 12.4.2010) mukaisesti. Analyysivalikoimaan tulee lisätä mineraaliöljyt jakeisiin jaoteltuina. Pintavesinäytteitä tulee ottaa lisäksi selkeytsaltaasta pois johdettavista vesistä mahdollisimman läheltä selkeytsaltaan purkukohtaa.

13. Pohja- ja pintavesien päivitetty tarkkailuohjelmat tulee olla hyväksytyt ennen aloituskatselmuksen suorittamista. Kaikki havaintopisteet tulee esittää erillisellä kartalla. Pohjavesiputkista on tehtävä asianmukaiset putkikortit. Pohjavesiputket on pidettävä lukittuina ja säilytettävä toimintakunnossa myös maa-ainesten ottotoiminnan päättymisen jälkeen.

14. Mikäli pohja- tai pintaveden laadussa havaitaan merkittäviä muutoksia, on asiasta ilmoitettava välittömästi Hyvinkään kaupungin ympäristöpalveluun.

15. Murskauksen aiheuttamaa melu-, pöly- ja värinää arvoja lähimpien asuin- ja lomakiinteistöjen luona on mitattava esitetyn suunnitelman (päivätty 22.12.2017) mukaisesti. Melutasot on mitattava niin, että niistä voidaan arvioida melun impulssimaisuus. Ensimmäinen melumittaus on tehtävä ensimmäisen toimintavuoden aikana ja pölymittaus kahden vuoden sisällä toiminnan aloittamisesta.

Melu- ja pölymittaukset on uusittava, jos murskauslaitoksen paikkaa muutetaan. Mittaussuunnitelmat on esitettävä valvontaviranomaisen hyväksyttäväksi.

Toiminnalle voidaan mittaustulosten tai valitusten perusteella määrätä melun ja pölyn säännöllinen seurantavelvoite.

Ennen louhinnan aloittamista tärinäherkille kohteille on tehtävä riskianalyysi. Lähimmät kohteet on katselmoitava pätevän asiantuntijan toimesta. Tärinäarvoja on mitattava aluksi jokaisen louhintaaurakan aikana.

16. Toiminnan kaikista ympäristövaikutuksista tulee tehdä havaintoja. Mikäli merkittäviä ympäristövaikutuksia havaitaan, on asiasta ilmoitettava välittömästi Hyvinkään kaupungin ympäristöpalveluun. Mikäli murskaustoiminnan alkamisen jälkeen havaitaan sellaisia vaikutuksia vesien laatuun tai pöly- tai meluhaittaa, joita ei tätä päätöstä annettaessa ole voitu ennakolta arvioida, voidaan toiminnalle määrätä tarpeellisia seuranta- ja mittausvelvoitteita.

17. Tarkkailuohjelmia voidaan tarvittaessa muuttaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen hyväksymällä tavalla.

18. Murskauslaitoksen toiminnoista aiheutuva melu ei saa ylittää ekvivalenttimelutasoa 45 dB (L_{Aeq}) päivällä klo 7.00–22.00 lähimmän loma-asumiseen käytettävän kiinteistön piha-alueella eikä 55 dB (L_{Aeq}) lähimmän asutun kiinteistön piha-alueella. Jos melu on luonteeltaan iskumaista tai kapeakaistaista, mittaustulokseen lisätään 5 dB ennen sen vertaamista edellä mainittuihin melun raja-arvoihin.

19. Poraustoiminnan melu- ja pölyhaittojen vähentämiseksi on porauksessa käytettävä pölynerottimella varustettua ja ääntä vaimentavaa poravaunua vähintään louhoksen yläosissa. Porauskaluston pölynerotuslaitteistot on pidettävä toiminnassa ja hyvässä kunnossa. Poraustoiminnassa syntyvä kiviainespöly on käsiteltävä ja varastoitava siten, että siitä ei aiheudu uudelleen pölyämistä.

20. Murskaamon melua on torjuttava koteloinnein, kumituksin tai muilla vastaavilla ääniteknisesti parhailta meluntorjuntatoimilla. Jos ääntä vaimentavat laitteiden osat (kumitus, kotelointi) ovat kuluneet tai epäkunnossa, on murskaus keskeytettävä. Kumituksen vaihdosta ym. korjaavista toimenpiteistä, joilla on merkitystä melun leviämiseen, on pidettävä kirjaa.

21. Murskauslaitos on sijoitettava mahdollisimman lähelle meluesteitä siten, että voimakkain ääni ei lähde lähimpien asuin-kiinteistöjen suuntaan. Työn edessä murskauslaitos on sijoitettava ympäröivään maastoon nähden mahdollisimman alhaiselle tasolle siten, että louhoksen seinämät muodostavat luonnollisen meluesteen lähimpien häiriintyvien kohteiden suuntaan.

Hakemuksen täydennyksessä (päiväty 10.1.2018) esitetyt meluvallit on rakennettava ennen murskaustoiminnan aloittamista kussakin murskauskohdassa. Meluvallien valmistumisista ja murskauslaitteiston merkittävistä siirroista on ilmoitettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

22. Murskaamon pölynpoistosta on huolehdittava ja järjestettävä pölyävien kohteiden riittävän tehokas kastelu tai käytettävä tarkoituksenmukaista pölynpoistolaitteistoa etenkin, jos murskausta tehdään pakkasella. Murskaamon pölynekkäisyys / erotuslaitteistot on pidettävä toiminnassa ja hyvässä kunnossa ja niiden kunto on tarkistettava jatkuvan toiminnan aikana päivittäin.

Jos kastelumenetelmiä ei voida käyttää kovalla pakkasella, on pölyn leviämistä tarkkailtava ja murskaus tarvittaessa keskeytettävä. Jos kastelulaitteet tai muut pölyämistä vähentävät laitteet ovat epäkunnossa, on murskaus välittömästi lopetettava.

23. Pölyämisen vähentämiseksi on kiviaineksia tarvittaessa kasteltava murskauksen yhteydessä, varastoinnin aikana ja ennen niiden kuljetusta. Alueelle johtava tie ja laitoksen alueella olevat tiet sekä alueet, joilla työkoneet liikkuvat on hoidettava siten, että melu ja pölyäminen jäävät mahdollisimman vähäiseksi. Kasteluvesi on mahdollisuuksien mukaan otettava hulevesien selkeytysaltaasta. Ottamisalueella pölynsidontaan ei saa käyttää suolaa. Pölystä ei saa aiheutua merkittävää haittaa asutukselle.

24. Murskausta ja räjäytyksiä ei saa tehdä kovalla tuulella. Jos on sateetonta ja tuulen keskimääräinen (10 min) nopeus on navakka (yli 7 m/s) tai tuuli on puuskaista (yli 13 m/s) ja tuulen suunta on asutukseen päin, murskaus ja räjäytykset on keskeytettävä. Laitokselle tulee hankkia sääasema tuuliolosuhteiden seuraamiseksi.

25. Kiviainestuotannon varastokasat eivät saa olla niin korkeita, että pölyn leviäminen lisääntyy ja kasojen näkyminen häiritsee maisemakuvaa.

Varotoimenpiteet ja poikkeukselliset tilanteet

26. Maa-ainesten otto- ja ottamisalueet on merkittävä maastoon riittävän selvästi vahinkojen ja ottotoiminnan virheiden estämiseksi. Merkinnot tulee pitää jatkuvasti kunnossa. Jyrkät rinteet, jotka ovat yli 10 metriä korkeita, on aidattava. Aitojen kunto on tarkistettava kolmen kuukauden välein. Maa-ainesten ottoalueesta tulee tiedottaa eri puolilla aluetta asettamalla kielto- ja varoitustauluja tai muulla vastaavalla tavoin.

27. Luvan saajan tulee huolehtia siitä, että asiaton moottoriajoneuvoliikenne alueelle estyy. Muuta liikennettä ja jalankulkijoita kuljetusreitillä varrella on varoitettava maa-aineksenajosta.

28. Murskauslaitteiden, seulojen ja muiden laitteiden polttonestesäiliöiden alla on oltava öljyä läpäisemätön alusta. Tukitoiminta-alueen suojaustoimenpiteistä ja kemikaalien varastoinnista määrätään määräyksissä 30–35.

29. Öljyvahingon torjuntaan on varauduttava mm. varmistamalla imeytysaineen ja keräilyvälineiden saatavuus. Mahdollisesta öljyvahingosta tai muusta ympäristövahingosta on välittömästi ilmoitettava Keski-Uudenmaan pelastuslaitokselle ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Tukitoiminta-alue ja kemikaalien varastointi

30. Koneiden ja öljytuotteiden säilytys- ja tankkauspaikan, ns. tukitoiminta-alueen, tulee sijaita ottamisalueen sisäpuolella. Tukitoiminta-alueen päällysteen tulee olla vettä ja polttoaineita läpäisemätön ja reunoiltaan korotettu. Päälle tulee pystyttää pressutelttä.

31. Tukitoiminta-alueen hulevedet on kerättävä yhteen ja johdettava eteenpäin öljynerotuskaivon kautta.

32. Kaikki polttoaineet tulee varastoida tukitoiminta-alueella ylitäytön estolaitteella varustetussa lukitussa kaksoisvaippasäiliössä. Tankkauslaitteisto tulee varustaa sulkuventtiilillä ja sen on oltava lukittuna, kun sitä ei valvota.

33. Polttoaineita saa varastoida alueella vain määrän, joka on suhteessa työkooneiden tarpeeseen.

34. Muut tarvittavat öljytuotteet ja kemikaalit on varastoitava lukitussa tiivispohjaisessa tilassa.

35. Koneita ja laitteita ei saa tarpeettomana säilyttää pitkiä aikoja alueella. Alueella ei saa pestä eikä huoltaa koneita eikä ajoneuvoja.

Pintavesien suojele

36. Räjähdykset ja panostus tulee suunnitella siten, että toiminnassa vapautuu ympäristöön mahdollisimman vähän typpiyhdisteitä.

37. Ottamisalueen hulevesien johtaminen tulee toteuttaa siten, ettei alapuolisten vesistöjen kiintoaine- ja ravinnekuormitus tai tulviminen lisäännny.

Eteläosan selkeytysallas on rakennettava ensimmäisen vuoden aikana ja pohjoisosan selkeytysallas heti, kun se on ottotoiminnan etenemisen kannalta mahdollista. Selkeytysallas tulee pitää kunnossa ja puhdistaa laskeutuneesta kiintoaineesta vähintään kerran vuodessa. Liette voidaan varastoida ottamisalueella ja käyttää jälkihoitotöissä. Myös laskuoja tulee tarvittaessa tyhjentää kertyneestä lietteestä.

38. Tarvittaessa typpikuormitusta tulee vähentää soveltuvin suodatusmenetelmin.

Jätehuolto ja siisteys

39. Kiviaineshuollon jätesuunnitelmaa on noudatettava ja se on päivitettävä viiden vuoden välein.

40. Kiinteistöllä tapahtuva varastointi ja toiminta tulee järjestää niin, etteivät ne aiheuta epäsiisteyttä, roskaantumista, pilaantumisvaaraa maaperälle tai pinta- ja pohjavesille tai muuta ympäristöhaittaa.

41. Toiminnanharjoittajan on huolehdittava jätteen keräyksen ja kuljetuksen järjestämisestä Jätelautakunta Kolmenkierron alueen voimassa olevien jätehuoltomääräysten mukaisesti. Talous- ja saniteettijätevedet on johdettava tiiviseen säiliöön ja toimitettava jätevedenpuhdistamolle.

42. Vaarallisia jätteitä tulee säilyttää lukitussa tilassa asianmukaisesti merkityissä astioissa siten, ettei niistä aiheudu haittaa tai vaaraa ympäristölle tai terveydelle. Vaarallisia jätteitä ei saa varastoida 12 kuukautta pidempään. Vaaralliset jätteet on siirtoasiakirjalla toimitettava hyväksytyyn vastaanottoaikkaan.

Raportointi

43. Hakijan on toimitettava selvitys edellisenä kalenterivuotena otetuista maa-aineksista ja niiden laadusta ympäristöhallinnon NOTTO-tietojärjestelmään vuosittain tammikuun loppuun mennessä. Selvitys tehdään sähköisesti lomakkeella. Uudenmaan ELY-keskukselle toimitetaan erikseen pohjaveden tarkkailun tulokset.

44. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle on 1.3. mennessä toimitettava sähköisesti ja paperilla edellisen vuoden yhteenvetoraportti, joka sisältää seuraavat tiedot:

- kartallinen esitys kaivettujen alueiden rajojen ja korkeustasojen muutoksista
- tiedot otetusta aineksen määrästä, laadusta ja käyttökohteesta
- selvitys mahdollisesta poikkeamisesta lupamääräyksissä, esim. otto- ja ottamisalueen rajan ja pohjatason ylitykset/alitukset
- selvitys tehdyistä jälkihoitotoimenpiteistä ja niiden toteuttamiseksi tuotujen pintamaiden määrästä ja alkuperästä
- murskauspäivät, ajankohdat ja murskatun aineksen määrä
- varastoidut maa-ainestuotteet ja niiden määrät vuoden lopussa
- polttoaineen kulutustiedot
- varastoitujen öljyjen ja muiden kemikaalien määrät
- syntyneet jätteet, niiden kokonaismäärät, tyhjennysten suorittajat ja toimituspaikat
- kasteluun käytetyn veden määrä
- tiedot muusta pölynsidonnasta ja pölyn leviämisen vähentämistoimenpiteistä
- pohjaveden korkeuden ja laadun tarkkailutulokset ja uusien tuloksien vertailu aiempiin tuloksiin ja talousveden laatuvaatimuksiin
- melu- ja pölymittaukset ja niiden tulokset
- selvitys öljyvuoodoista ja muista onnettomuustilanteista
- tiedot asukkaiden valituksista ja yhteydenotoista
- toiminnassa vuoden aikana tapahtuneet muutokset

Paras käyttökelpoinen tekniikka

45. Toiminnanharjoittajan on seurattava toimialansa parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymistä ja varauduttava alalla yleisesti käytössä olevan tekniikan käyttöönottoon.

Toiminnan muutos tai päättyminen

46. Toiminnan pysyvistä tai pitkäaikaisesta lopettamisesta tai toiminnan olennaisesta muuttamisesta tai toiminnanharjoittajan vaihtumisesta on ilmoitettava viipymättä ympäristölautakunnalle.

47. Vuotta ennen luvan voimassaolon päättymistä luvan haltijan on esitettävä tarkennettu suunnitelma toiminnan lopettamiseen liittyvistä ympäristönsuojelua koskevista toimituksista ja kutsuttava kokoon katselmus, jossa täsmennetään viimeistelytoimenpiteet ja niiden suorittaminen riittävän ajoissa ennen luvan päättymistä.

48. Kun maa-ainesten ottaminen on päättynyt tai viimeistään ennen kuin luvan voimassaoloaika on kulunut umpeen, luvan haltijan on pyydettävä alueella toi-

mitettavaa loppukatselmusta, joka suoritetaan valvontaviranomaisen määrämällä tavalla.

49. Hakija vastaa kaikista näissä lupamääräyksissä edellytetyistä töistä ja niiden suorittamisesta aiheutuvista kustannuksista sekä varotoimenpiteistä ympäristöön nähden, kuten kaikista mahdollisista haitan- ja vahingonkorvauksista, mahdollisista siirtokustannuksista, jotka aiheutuvat linjojen, tiealueiden, rajamerkkien, laitteiden, laitosten tai vastaavien siirroista sekä mahdollisista muista ottotoiminnasta aiheutuneista korvauksista ja kustannuksista.

Jälkihoito

50. Rakennettavat luiskat on loivennettava keskimäärin 1:3 kaltevuuteen siten, ettei pintamaa liiku. Alueen jälkihoidon tulee olla sellaista, että maa-ainesten ottoalue liittyy jälkihoidon jälkeen luontevasti ja pinnanmuodoiltaan monimuotoisesti ympäristöön.

51. Luiskat ja pohja on peitettävä pintamaa/humuskerroksella, joka sekoitetaan hienorakeiseen kivennäismaahan. Kerroksen paksuus tulee olla vähintään 20 cm. Jos jälkihoitoon tarvitaan muualta tuotuja maa-aineksia, tulee niiden alkuperästä tehdä selvitys etukäteen kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Alueelle on istutettava maaperään ja maisemakuvaan soveltuvia puulajeja. Alueelle voidaan jättää myös paahderinteitä. Jälkihoidosta on esitettävä suunnitelma viimeistään vuotta ennen luvan päättymistä.

52. Jos alueelle ilmaantuu haitallisia tulokaskasvilajeja, on toiminnanharjoittaja velvollinen torjumaan niitä vähintään kaksi vuotta luvan voimassaolon päätyttyä valvontaviranomaisen ohjeiden mukaan.

53. Ottamisalue tulee jälkihoitaa mahdollisuuksien mukaan maa-ainesten ottamisen edetessä. Ottamisalue on lupakauden aikana kokonaan jälkihoidettava määräysten mukaisesti riippumatta siitä, onko kaikki otettavaksi suunniteltu aines ehditty ottamaan. Alueella ei saa varastoida irrotettuja maa-aineksia luvan päättymisen jälkeen.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

1. [REDACTED] *asiakumppaneineen* on ensisijaisesti vaatinut päätöksen kumoamista. Toissijaisesti on vaadittu lupamääräysten muuttamista siten, että vuosittainen ottomäärä on 1 000 000 m³, louhinnan suurinta sallittua kertaerää rajoitetaan, toimintaa keskitetään talviaikaan, todelliset pohjavesiolosuhteet tutkitaan lähtötilanteessa, Haratan rajaa sivuavan puron ja Nukarinojan pintaveden laatua tarkkaillaan, melumittaukset suoritetaan määräajoin ja lupapäätöksen voimassaolo rajataan 5 vuoteen sekä toiminta-alueen raja siirretään vähintään 400 metrin päähän asutuksesta.

Lisäksi on vaadittu Hyvinkään kaupunkia ja luvan hakijaa yhteisvastuullisesti korvaamaan muutoksenhakijoiden oikeudenkäyntikulut hallinto-oikeudessa korkolain mukaisine viivästyskorkeineen siitä lukien, kun päätöksen antamisesta on kulunut kuukausi.

Perusteluinaan päätöksen kumoamiselle muutoksenhakijat ovat muun muassa todenneet, että ympäristönsuojelulain asettamat luvanmyöntämisedellytykset

eivät täyty. Toiminnasta aiheutuu maisemakuvan turmeltumista kylän puolelta, terveyshaittaa, pohjaveden pilaantumisvaaraa ja naapuruussuhdelain tarkoittamaa kohtuutonta rasiutusta. Lisäksi alueen luontoarvoja ei ole huomioitu eikä niitä arvosteta.

Alue on maisemassa erottuvaa yhtenäistä kallioharjanteista hakkuun jälkeistä metsämaata, joka rajoittuu pohjoisessa viljelykäytössä olevaan peltoon ja länsipuolelta Lopen kuntarajaan. Ottoalueen ja pellon rajalla oleva puro johtaa Nukarinojaa pitkin Kytjärveen. Samalle tilalle on 31.5.2018 myönnetty soran- ja hiekan ottolupa 10 vuodeksi. Yhdessä viereisten Jukolan ja Karjulammen ottoalueiden kanssa Haratan soran- ja kalliokiviaineksen otto turmelee harju-maiseman. Kylän puolelta maiseman lohkaisee vielä tekemätön ajoväylä. Haitat laajenevat eläimistölle, purokasvistolle ja viljelylle.

Toiminnan aiheuttamat terveysriskit lisääntyvät räjäytysten, louhinnan ja murskauksen toiminta-ajan pidentyessä. Lähelle alueen asukkaita suunniteltu toiminta aiheuttaa konkreettista terveyshaittaa 15 vuoden ajan. Maa-aineslain mukaisen luvan voi myöntää korkeintaan 10 vuodeksi. Erityistä syytä toiminta-ajan pidentämiselle ympäristön asukkaiden kustannuksella ei voi olla. Lähikiinteistöiltä on näkö- ja kuuloyhteys toiminta-alueelle. Alueella jo tapahtuneesta toiminnasta on aiheutunut tärinää. Otossa syntyvä kallioseinä heijastaa melua naapureiden suuntaan. Rekat lisäävät melua. Murskaimen esitetty paikka ja suojaus avonaisen pellon laidalla ei torju riittävästi melu- ja pölyhaittaa. Pintamaista tehdyt suojavallit jäävät mataliksi ympäröivän asutuksen korkeusasemaan nähden.

Hakijan ilmoitus siitä, että melutaso häiriintyvissä kohteissa ei ylitä 55 dB(A) raja-arvoa perustunee virhearvioon alueen avoimuuden ja kovien kalliopintojen takia. Melutaso ylittyy ottoalueen laajuuden ja avoimena pysyvän toiminnan takia. Suunnitellun louhinnan ja murskauksen melu korostuu viereisten ottoalueiden aiheuttaman taustamelun takia. Hakijan meluselvitys on jäänyt vaillinaiseksi. Korkeataajuuksinen porausmelu lisää rikotuksen kanssa sen häiritsevyyttä. Jatkuva pitkäaikainen altistuminen raja-arvon tuntumassa pysyvään meluun lisää terveyshaittaa. Pölyhaitan torjumiseksi esitetyt toimenpiteet ovat riittämättömiä hankkeen pitkäaikaisuuden, suuruuden ja avonaisuuden takia. Hakemuksessa ei ole esitetty kunnan selvitystä pölypitoisuuksista ja pölyn kulkeutumisesta.

Toiminnasta aiheutuvat öljypäästöt maahan ovat mahdollisia. Ottaen huomioon virhemarginaali, mittauspisteiden sijainti ja lukumäärä sekä teknisten suojaustoimenpiteiden puutteellisuus, louhinta ja murskaustoiminta on lähellä pohjavettä (Aarlampi suojelualueineen). Ottosyvyys on +101 m, viereisen soranottoalueen alin ottotaso on +105...+106 m. Suuressa määrin käytettävä kevyt polttoöljy on varsin hyvin maakerroksia läpäisevää, joten räjäytyksistä syntyvien hiilivetyjen ja PAH-yhdisteiden joutumista pohjaveteen ei voi poissulkea. Suojakalvot ja -kaukalot eivät takaa suojaa esimerkiksi onnettomuustapauksissa. Hanke on ympäristönsuojelulain 8 §:n pohjaveden pilaamiskiellon vastainen ja vaarantaa asukkaiden porakaivojen veden puhtautta. Lähellä sijaitseva Aarlampi on vedenhankintakäyttöön soveltuva vesiesiintymä. Päätöksen mukaan pohjaveden pilaantumisen vaaraa ei ole. Hakemuksessa ei ole esitetty, mihin arvio perustuu, kun pitkän toiminta-ajan räjäytykset avaavat uusia halkeamia kallioperään. On syytä huomioida, että pohjavesivaikutteisten hankkeiden luopaedlytykset ovat oikeuskäytännössä jatkuvasti ankaroituneet.

Suunniteltu toiminta aiheuttaa muutoksenhakijoiden kiinteistöille eräistä naapurussuhteista annetun lain 17 §:ssä tarkoitettua kohtuutonta räsäytystä ainakin melun, pölyn ja värinän muodossa. Päätöksen mukaan immissioiden kohtuuttomuus poistuisi sillä, että lupa olisi voimassa enintään 5 vuotta. Käsitys siitä, että immissioiden pitäisi olla pysyviä, jotta niitä voitaisiin pitää kohtuuttomina, ei perustu voimassa olevaan oikeuteen. Luvan lyhytaikaisuus ei laskisi pysyvästi naapurikiinteistöjen arvoa.

Kulokorven pelloilla on syksyisin ja keväisin teeren soidin. Lisäksi pellot ovat hanhien ja joutsenten muutossa levähdyspaikkana. Kulokorpi on toiminut kotina myös huuhkajalle 15 vuoden ajan liito-oravista puhumattakaan.

Perustelunaan päätöksen muutosvaatimukselle muutoksenhakijat ovat muun muassa todenneet, että haetun ottomäärän puolittaminen kokonaismäärältään 1 000 000 m³:een vähentää päästöjä ja niistä aiheutuvia haittoja. Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa (24.4.2009) ottomääräksi on arvioitu 1 200 000 m³, mikä tarkoittaa 50–94 kuljetusta päivässä. Kuljetusliikenne yhdessä Lopen puolella olevan louhoksen kanssa ylikuormittaa Kenan tietä ja sen varrella olevaa loma-asutusta. Suuret ottomäärät johtavat liikenteen ja vaaratilanteiden kasvuun Kytäjän mutkaisella kylätiellä.

Louhinnan kertaerän rajoittaminen lieventää räjäytyksistä aiheutuvaa melua ja värinää. Räjähdyssasetuksen mukainen valvonta ei ole ollut riittävää viereisillä alueilla. Hakijan vetoaminen ennalta määrättyjen heilahdusnopeuden raja-arvojen noudattamiseen on asiatonta, koska räjäytystyötä suorittavissa säännöissä ei aseteta sitovia raja-arvoja heilahdusnopeudelle tai muullekaan räjäytystoiminnalle.

Louhinnasta ja murskauksesta johtuvia haittoja muutoksenhakijoiden kiinteistöille ei voida lupamääräyksin täysin torjua, joten toimintaa tulisi ajallisesti entisestään keskittää talviaikaan.

Hanke sijoittuu pohjavesiesiintymän reuna-alueelle, joten todelliset pohjavesiolosuhteet olisi tutkittava lähtötilanteessa, jotta riskinarvio voidaan suorittaa. Haratan rajaa sivuavan puron ja Nukarinojan pintaveden laadun tarkkailua ei ole esitetty. YVA:ssa, oikeastaan Uudenmaan ympäristökeskuksen lausunnossa arviointiohjelmasta (3.7.2008), on vaatimus pintavesien laadun selvittämisestä maastossa tehtävillä havainnoilla ja vesinäytteiden analyysillä.

Päätöksen mukainen meluhaitan seuranta tarvittaessa ei ole riittävä. Mittauksia on suoritettava määräajoin. Sopiva ajankohta olisi luvan voimaantulo, aina räjäytystöiden aikaan ja kerran kahdessa kuukaudessa luvan voimassaoloaikana.

Lupahakemuksessa esitetty ottomäärä on nopeammin louhittavissa ja murskattavissa jos kiviaineksen menekkiin liittyvät näkökohdat jätetään huomioimatta. Luvan voimassaolo on rajoitettava viiteen vuoteen haittojen pienentämiseksi. Pienentämällä ottoaluetta kohti kuntien Hyvinkää-Loppi rajaa, eli kauemmas asutuksesta, päästään 400 metrin etäisyyteen ja suoja-alueeseen lähimmistä asuinrakennuksista. Kytäjä on kaunis ja historiallinen asuinpaikka, jonka asukkaiden kestokykyä on vuosikymmenten ajan koeteltu yhä uusilla odoilla.

Oikeudenkäyntikuluja koskevaa vaatimusta on perusteltu muun muassa sillä,

että muutoksenhakijat joutuvat kärsimään toiminnan aiheuttamista immisioista, mikäli päätös jää voimaan. Hakija on hakenut lupaa toiminnalle tietoisena hankkeensa vaikutuksista. Olisi kohtuutonta, jos muutoksenhakijat joutuisivat pitämään oikeudenkäyntikulut vahinkonaan.

2. *YIT Suomi Oy* on vaatinut lupamääräyksen 7 muuttamista siten, että sanan ”räjäytystyö” tilalla käytetään sanaa ”räjäytyksiä”, sekä lupamääräysten 4 ja 24 kumoamista.

Perusteluinaan muutoksenhakija (jäljempänä yhtiö) on todennut muun muassa seuraavaa:

Lupamääräyksen 7 muuttaminen

Räjäytystyön rajaaminen lupamääräyksen mukaisesti ei ole perusteltua. Yhtiö ei vastusta räjäytysten suorittamisaikataulun tavanomaista tiukempaa rajamista lupamääräyksen mukaisesti.

Valtioneuvoston asetuksessa räjäytys- ja louhintatyön turvallisuudesta (VnA 644/2011) on pykälässä 2. määritelty räjäytystyöllä tarkoitettavan käyttöpai- kalla tehtäviä töitä, joissa käsitellään, käytetään ja säilytetään räjähteitä. Siten räjäytystyö tarkoittaa räjäytyksen lisäksi myös räjäytettävän kentän panostus- työtä, eikä yksinomaan varsinaista räjäytystä. Yhden kentän panostus vie useita tunteja, muun muassa kenttäkoosta ja käytettävästä räjähdysaineesta ja -menetelmästä riippuen. Panostustyötä, josta ei aiheudu ympäristöön melua tai muutakaan haittaa, ei ole tarkoituksenmukaista, eikä kohtuullista rajata lu- pamääräyksellä aloitettavan vasta kello 10.00, kun alueella on sallittua tehdä muita melua aiheuttavia toimintoja, kuten esimerkiksi kuljetusta ja kuor- mausta, jo kello 6.00 alkaen.

Lupamääräyksen 4 kumoaminen perusteettomana

Valituksenlainen lupamääräys ei ole perusteltu maa-aineslain 11 §:n eikä maa- ainesasetuksen 6 §:n 1 momentin (VNa 926/2005) nojalla. Ottamistoimintaa koskevassa luvassa ei ole perusteltua, eikä ottamistoimintaa sääntelevän lain- säädännön mukaista esittää määräyksiä kiviaineksen jalostamiseen ja käyttö- kohteisiin liittyen. Kiviaineksella on olemassa erilaisia ominaisuuksia kivila- jista riippuen. Kiviainestuotannossa louhitusta kiviaineksesta tehdään tilaajan vaatimuksen mukaisia tuotteita murskaamalla ja muotoilemalla kiviainesta. Vaatimukset perustuvat käyttötarkoituksen mukaisesti tuotestandardiin. Esi- merkiksi päällyste-, raideseveli- ja betonikiviaineksille on omat tuotestandar- dit. Riippuen käyttökohteesta jalostetun kiviaineksen rakeisuudelle, muodolle ja lujuudelle asetetaan tilaajakohtaisia vaatimuksia. Lujuus on määräävä tekijä kiviaineksia valittaessa, eikä mikä tahansa kiviaines käy mihin tahansa kohtee- seen. Kuitenkin kyseisten, tiettyihin käyttötarkoitukseen tilaajan vaatimusten perusteella valmistettavien kiviainesten valmistamisessa muodostuu lajitteita, joita voidaan käyttää muihinkin kohteisiin. Ottamistoimintaa koskevalla lu- valla ei voida määritellä ottamistoimintaa harjoittavan yrityksen liiketoimin- taan kuuluvia asioita, kuten jalostettavan kiviaineksen käyttökohteita. Maa- aineslain 11 §:n 4 momentin mukaan asetettavilla lupamääräyksillä ei saa ai- heuttaa luvan saajalle sellaista vahinkoa ja haittaa, jota on pidettävä hankkeen laajuuteen ja luvansaajan saamaan hyötyyn nähden kohtuuttomana. Maa-aines- lupahakemuksessa on esitetty, että vuosittainen ottomäärä vaihtelee 80 000–

150 000 m³:n välillä. Siten vuotuista ottomäärää ei ole ollut edes tarpeen erikseen rajata tulkinnanvaraisella lupamääräyksellä kiviaineksen säästeliäästä käytöstä.

Lupamääräyksen 24 kumoaminen perusteettomana

Lupamääräys 24 on muut pilaantumisen ehkäisemiseksi annetut määräykset huomioiden tarpeeton sekä räjäytysten osalta teknisesti mahdoton toteuttaa. Lupamääräykselle ei myöskään ole tarkoituksenmukaisia perusteita, minkä johdosta se tulee kumota. Tulkinnanvarainen lupamääräys aiheuttaa luvansaa-jalle kohtuutonta haittaa ja vahinkoa.

Asutuksen ja ympäristön kannalta oleellista on se, leviääkö alueella muodostuva pöly häiriintyviin kohteisiin, eikä se, missä olosuhteissa niin tapahtuu. Lupamääräykselle ei ole luonnontieteellistä perustetta. Tuulen nopeuden kasvaessa ilmassa, johon aiheutuva pöly voi sekoittua, suurenee, jolloin vastavasti pitoisuus laimenee. Tällöin on erittäin epätodennäköistä, että lupamääräyksessä poisrajatuilla sääolosuhteilla aiheutuisi valtioneuvoston asetuksessa ilmanlaadusta 79/2017 esitettyjä hiukkaspitoisuuksien (PM₁₀) raja-arvojen ylityksiä lähimmässä vapaa-ajan asutuksessa. Vastaavaan tulokseen on tultu myös YVA-selostuksen täydennyksessä sekä lupahakemusvaiheessa pyydettyssä täydennyksessä, joka koskee ottoalueen toimintojen pölyvaikutuksia ja arviota pölypitoisuudesta. Pölypitoisuusarvio perustuu kirjallisuuden lisäksi myös mitaustuloksiin, joita lähialueella on tehty vastaavasta toiminnasta.

Ei ole todennettavissa, että määräyksen mukaan poisrajatuissa olosuhteissa pölyntorjuntaa ei saataisi tehtyä siten, että naapurustoon ei aiheutuisi kohtuutonta haittaa. Toiminta-aikaa on rajoitettu kesäajan osalta; louhintaa ja murskaustyötä ei saa tehdä 15.6.–15.8. välisenä aikana.

Valituksenalaiseen päätökseen sisältyy lukuisia lupamääräyksiä, joilla varmistetaan ympäristön kannalta parhaan käytettävissä olevan tekniikan käyttäminen porauskaluston, murskauskaluston sekä alueiden ja varastoinnin osalta (lupamääräykset 19, 22, 23 ja 2.) pölyn muodostumisen ja leviämisen estämiseksi. Määräysten mukaiset tekniset vaatimukset poraus- ja murskauskalustolle edustavat parasta käyttökelpoista tekniikkaa. Lupamääräyksessä 22 on erikseen määrätty toiminnan keskeyttämisestä, mikäli pölyämistä vähentävät laitteet eivät toimi.

Lupamääräyksessä 15 on määrätty murskauksen aiheuttamien melu-, pöly- ja tärinäarvojen mittaamisesta hakemuksen täydennyksenä olleen mittaussuunnitelman mukaisesti. Ensimmäinen pölymittaus on tehtävä kahden (2) vuoden sisällä toiminnan aloittamisesta. Pölymittaukset on uusittava, jos murskauskaluston paikkaa muutetaan. Mittaussuunnitelmat on esitettävä valvontaviranomaisen hyväksyttäväksi. Toiminnalle voidaan mitaustulosten tai valitusten perusteella määrätä melun ja pölyn säännöllinen seurantavelvoite. Lisäksi lupamääräyksessä 16 on määrätty ympäristövaikutusten, myös pölyn, havainnoinnista sekä viranomaisen mahdollisuuksista lisätä seuranta- ja mittausvelvoitteita.

Pölyn torjunnan osalta annetut lupamääräykset ovat varovaisuusperiaatteen mukaisia.

Uudenmaan ELY-keskus on yhteislupahakemuksesta antamassaan lausunnossa (UUDELY/11478/2017, 4.9.2018) todennut pölyn osalta muun muassa, että toiminnassa tulee erityisesti huomioida valtioneuvoston asetuksessa 800/2010 (asetus kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta, Muraus-asetus) säädettyt vähimmäisvaatimukset. Muraus-asetuksessa on asetettu vaatimuksia pölyn suhteen toiminnan sijoittumista koskevassa 3 pykälässä, ilmaan joutuvien päästöjen ja niiden leviämisen rajoittamista koskevassa 4 pykälässä, ilmanlaatua koskevia vaatimuksia käsittelevässä 5 pykälässä sekä tarkkailua koskevassa 13 pykälässä. Valituksenalaisessa päätöksessä on kaikkien edellä mainittujen pykälien mukaiset vaatimukset huomioitu jo muilla kuin lupamääräyksellä 24. Siten lupa vastaa sisällöltään myös ELY-keskuksen lausunnossaan asettamia vaatimuksia ilman määräystä sateen ja tuulen tarkkailuun perustuvasta toiminnan sallittavuudesta.

Lupamääräyksessä 24 määrätään, että räjäytykset pitäisi keskeyttää määräyksessä mainittujen sääolosuhteiden vallitessa. Lupamääräyksessä tai sen perusteluissa ei ole kuitenkaan määritetty, mitä sateettomuudella tarkoitetaan. Epäselväksi jää myös, miten kauan toiminnan pitäisi olla keskeytettynä esimerkiksi puuskittaisen tuulen jälkeen. Räjäytyksen keskeyttäminen ei ole mahdollista sen jälkeen, kun laukaisu on suoritettu. Räjäytystyö on sallittu arkisin klo 10–15. Mikäli sää muuttuu panostustyön aikana siten, että räjäytystä ei olisi mahdollista tehdä ennen klo 15, tulisi räjäytys siirtää klo 10 seuraavaan aamuun tai sääolosuhteista riippuen ennalta määrättömäksi ajaksi. Koko tämän ajan räjäytyskenttää tulee vartioida, joka on ainut tapa estää asiattomien pääsy alueelle (VnA 644/2011, 14.2 §). Tämä ei ole tarkoituksenmukaista ja aiheuttaa luvansaajalle kohtuutonta haittaa ja vahinkoa.

Lupamääräys 24 on luonnontieteellisin syin perusteeton ja ympäristön pilaantumisen estämiseksi tarpeeton huomioiden kokonaisuutena muiden lupamääräysten vaikutus ympäristöön. Toiminnan keskeyttämisestä, mikäli pölyn leviämistä ei saada estettyä, on määrätty lupamääräyksessä 22. Siten toiminta tulee keskeytetyksi, mikäli pölyämistä havaitaan, eikä lupamääräyksessä 24 oletettujen epämääräisten sääolosuhteiden mukaisesti, jotka eivät huomioi tosiasiallista pölyn leviämisen tilannetta ottamisalueelta sen ympäristöön. Luvan myöntämisedellytykset ovat olemassa ilman lupamääräystä 24 ja ilman kyseistä määräystäkin toiminnalta edellytetään ympäristön kannalta parhaita käytäntöjä.

Yhtiön vaatimasta muutoksesta lupamääräykseen 7 ja lupamääräyksien 4 ja 24 kumoamisesta riippumatta maa-aines- ja ympäristönsuojelulain mukaiset luvan myöntämisedellytykset yhteisluvalla ovat olemassa.

3. [REDACTED] ja [REDACTED] ovat vaatineet päätöksen kumoamista.

Perusteluinaan muutoksenhakijat ovat muun muassa todenneet, että yhtiön vuosina 2005 ja 2011 hakemat luvat louhintaan, murskaukseen ja varastointiin on hylätty. Vuoden 2011 lupa hylättiin puutteellisten selvitysten vuoksi. Myös nyt kyseessä olevassa hakemuksessa selvitykset ovat riittämättömiä, eikä hakemuksessa ole osoitettu, etteivät maa-ainesten louhinta, murskaus, varastointi ja kuljetukset aiheuta kohtuutonta haittaa tai vaaraa. Hakemuksesta jätetyissä muistutuksissa ja mielipiteessä asukkaiden huoli ympäristöstä ja turvallisuudesta on sivuutettu eikä tarvittavia täydennyksiä ja selvityksiä hakemukseen

ole toimitettu. Tämän vuoksi edellytykset maa-ainesten ottoluvan myöntämiseen eivät täyty.

Uuden louhinnan aloittaminen Kytjärven kylällä on kohtuutonta, koska kahden kilometrin etäisyydellä alueesta on jo useita toimivia maa-ainesten ottoalueita. Jo nykyisestä toiminnasta aiheutuu haittaa lähialueen asukkaille ja ympäristölle ilmanlaadun heikkenemisen, lisääntyneen melun ja liikenteen muodossa. Uudesta toiminnasta aiheutuu asutukselle ja ympäristölle vaaraa.

Hakija on esittänyt uuden kulkuyhteyden toiminta-alueelle ja ilmoittanut liikenteen suuntautuvan pääosin Vihtijärven suuntaan. Yhtiö on ilmoittanut tarvittaessa hakevansa Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen edellyttämän elinkeino- ja erityiskäyttöön tarvittavan tien käytölle. Tie 13613 on kapea ja mutkainen soratie, jolla on huono näkyväisyys. Tie ei sovellu raskaalle liikenteelle, sillä raskas liikenne vaarantaa kaikkien tiellä liikkujien turvallisuuden. Liikenne tulee lisääntymään merkittävästi myös Hyvinkään suuntaan tiellä 1361. Raskaan liikenteen lisääntyminen lisää onnettomuusriskiä. Tieltä 1361 on metsäautotieyhteys toiminta-alueelle suunnitellulle tukitoiminta-alueelle. Kyseisen tien käyttö tulee kieltää.

Hakijan mukaan melumittaukset on suunniteltu tehtäväksi silloin, kun alueella ei ole muuta soranottoa. Tällainen mittausolosuhde vääristää alueen kokonaismelutason selvittämistä. Hakijan mukaan pääosa pölystä on yli 10 µm hiukkasia. Prosessissa syntyy väistämättä myös hienojakoista kivituhkaa, joka leviää ilmavirran mukana laajalle alueelle, vähintään kahden kilometrin etäisyydelle, kastelusta ja muista varotoimista huolimatta.

Valituskirjelmään on liitetty lääkärinlausunto.

Asian käsittely hallinto-oikeudessa

███ *asiakumppaneineen* on antamassaan vastineessa todennut, että yhtiön valitus osoittaa, että yhtiö ei pysty tai halua sitoutua lupamääräyksiin 7, 4 ja 24. Yhtiö pitää toiminnasta aiheutuvien pöly-, melu- ja terveyshaittojen torjuntaa töitä hidastavina ja kannattamattomina. Louhosalueen sijainti asutuksen lähellä on väärä vallitsevien tuulien, maiseman ja sen avonaisuuden takia.

YIT Suomi Oy on antamassaan vastineessa muiden valitusten johdosta todennut, että vaatimukset ovat perusteettomia. Päätöksen kumoamiseen tai muuttamiseen ei ole aihetta valituksissa esitetyillä perusteilla.

Perusteluinaan ███ ja asiakumppaneiden valitukseen yhtiö on todennut muun muassa, että maisemavaikutuksia on käsitelty YVA-selostusta varten tehdyssä maisemaselvityksessä sekä YVA-selostuksen täydennyksessä. Selvityksissä alueella ei ole todettu olevan maa-aineslain tarkoittamia maisema- tai kauneusarvoja. Uudenmaan ELY-keskus ei ole hakemuksesta antamassaan lausunnossa (4.9.2018) tuonut esille, että haetusta toiminnasta aiheutuisi kauniin maisemakuvan turmeltumista tai luonnon merkittävien kauneusarvojen tuhoutumista.

Uusimaa-kaava 2050 -kaavaehdotuksessa alueella on merkintä Maa-aineshuollon kehittämialue. Alueella ei ole kaavaehdotuksessa muita merkintöjä. Otta-

misaluetta tai sitä ympäröivää aluetta ei ole esitetty valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittäväksi maisema-alueeksi aiemmissakaan maakuntakaavoissa. Hyvinkään Kytäjän osayleiskaavassa alueelle on osoitettu merkintä M, maa- ja metsätalousvaltainen alue. Kaavoitus ei muodosta estettä luvan myöntämiselle.

Ottamisalueella ei ole maa-aineslain tarkoittamaa kaunista maisemakuvaa eikä luonnon merkittäviä kauneusarvoja. Siten maa-aineslain 3 §:n 1 momentin kohdissa 1 tai 2 mainittuja seurauksia ei haetusta ottotoiminnasta aiheudu eikä luvan myöntämiselle ole siten ollut estettä.

Yhtiö on täydentänyt hakemustaan vastineen liitteenä olevalla melumallinnuksella (Ramboll, 10.1.2018). Mallinnuksessa on esitetty eri vaiheissa tarvittavia meluntorjuntatoimenpiteitä, etteivät toiminnasta aiheutuvat melutasot ylitä Muraus-asetuksen 7 §:n vaatimuksia. Melumallinnuksessa on huomioitu laskeentaepävarmuus. Impulssimaisuuden osalta on todettu, kuten tavanomaista mallinnuksissa on, että impulssimaisuus on todettavissa melumittauksien yhteydessä. Porausta, rikutusta, räjäytyksiä ja murskaamista on rajoitettu myöntetyn luvan lupamääräyksissä 6 ja 7 Muraus-asetuksen vaatimuksiakin tiukemmin. Louhintaa ja murskausta ei saa ollenkaan tehdä 15.6.–15.8. välisenä aikana.

Yhtiö on täydentänyt hakemustaan myös valituskirjelmän liitteenä olevalla pölyarviolla (Ramboll, 21.12.2017). Pölypitoisuusarvio perustuu kirjallisuuden lisäksi hengitettävien hiukkasten pitoisuusmittaustuloksiin, joita lähialueella on tehty vastaavasta toiminnasta jatkuvatoimisella laitteistolla. Kirjallisuuslähteiden ja mittausten perusteella hengitettävien hiukkasten (PM₁₀) pitoisuuden arvioidaan olevan lähimpien asuintalojen ja loma-asutusten kohdalla luokkaa 10–30 µg/m³ eli selvästi alle valtioneuvoston asetuksessa ilmanlaadusta (79/2017) määriteltyjen raja-arvojen. Pölyä mitataan tarkkailusuunnitelman ja lupamääräyksen 15 mukaisesti Makkarakorven alueella. Lupamääräykset riittävät toiminnan haittojen, mukaan lukien muutoksenhakijoiden esille tuoman pölyhaitan ehkäisemiseksi.

Pohjaveden suojelemiseksi on lupapäätöksessä annettu tarvittavat lupamääräykset muun muassa koskien tukitoiminta-aluetta sekä hulevesien hallintaa. Uudenmaan ELY-keskuksen alueen pohjavesialueet on tarkistettu vuosina 2017–2019 ja tässä yhteydessä Aarlammin pohjavesialueen luokitus on kokonaan poistettu. Aiemmankaan pohjavesialuerajauksen mukaisesti ottamisalue ei olisi sijoittunut Aarlammin pohjavesialueen muodostumisalueelle.

Ympäristöluvan lupamääräyksen 13 mukaisesti pohja- ja pintavesien tarkkailuohjelma päivitetään ennen aloituskatselmusta. Hankealueen koillispuolella olevien kiinteistöjen kaivojen tiedot on selvitetty siinä laajuudessa kuin se on ollut mahdollista. Lähimpiin luokiteltuihin pohjavesialueisiin on noin 3 km.

Toiminnasta aiheutuvia melu-, pöly- ja värinähaittoja on selvitetty kattavasti YVA-menettelyn ja lupahakemuksen yhteydessä. Valituksenalaiseen päätökseen sisältyy lukuisia lupamääräyksiä, joilla varmistetaan, etteivät aiheutuvat haitat aiheuta naapuruston kannalta kohtuutonta räsitusta.

Alueen luontoarvoja on selvitetty lupahakemusvaiheessa. Valituksessa maini-

tut seikat eivät muodosta maa-aines- eikä ympäristönsuojelulain mukaista esitetty lupien myöntämiseksi. Lupamääräyksessä 6 on huomioitu liito-orava ja rajoitettu toimintaa sillä perusteella.

Maa-aineslain 10 §:n 2 momentin nojalla yhteislupa on voitu myöntää 15 vuodeksi hankkeen laajuuden ja kiviainesvarannon hyvälaatuisuuden takia.

Kokonaisottomäärän rajaamiselle ei ole perusteita. Kiviaineksen vuosittainen otto- ja jalostusmäärä riippuu kysynnästä, ei kokonaisottomäärästä. Eri urakoihin tarvittava kiviainesmäärä vaihtelee kulloinkin toteuttavien urakoiden mukaan ja jakautuu eri toimijoiden kesken.

Alueen kivilaji on GTK:n tutkimusten mukaan hyvälaatuista keskilujaa kiviainesta (keskimäärin I-luokan emäksistä vulkaniittia). Alueen kiviainesta voidaan käyttää korkeampiluokkaisten asfalttimassojen raaka-aineena sekä rata-sepelinä. Vastaavia kiviaineseiintymiä on Uudellamaalla ja koko Suomessakin niukasti. Kiviaineseiintymä on järkevää hyödyntää kokonaisuudessaan. Rata-sepelin kysyntää tulevaisuudessa kasvattaa hallitusohjelmassakin huomioidut ratahankkeet.

Räjäytyksistä aiheutuva melu kestää alle sekunnin. Melun leviämiseen vaikuttaa kenttäkoon ohella säätila ja räjäytyksen suuntaus. Räjäytyksiä on vuosittain noin 10–20 riippuen kiviaineksen kysynnästä. Siten räjäytysmelua on yhteensä alle puoli minuuttia vuodessa.

Muutoksenhakija on viitannut sosiaali- ja terveysministeriön turvallisuusmääräyksiin, joka on kumottu vuonna 2011. Tärinän raja-arvot määritellään RIL 253-2010 Rakentamisen aiheuttamat tärinät -ohjeet mukaisesti riskianalyysin ja katselmuksien yhteydessä. Tärinäarvoja seurataan mittauksilla. Riskianalyysi ja tärinämittaustulokset ohjaavat räjäytystyötä eli siten myös kenttäkoko-ottamisalueella. Tästä syystä lupapäätöksessä ei ole ollut tarpeen määrätä kenttäkoko-ottamista melu- ja tärinähaittojen vähentämiseksi.

Louhinnan ja murskauksen keskittäminen talviaikaan ei yhtiön käsityksen mukaan vaikuta melu-, pöly-, eikä etenkin tärinähaittoihin. Pölyn torjunnasta talviaika yleensä tekee haasteellisempaa. Perusteita toiminta-ajan rajaamiselle talvikaudeksi ole. Lupamääräyksiin on varmistettu, ettei toiminnasta aiheudu kohtuutonta haittaa lähikiinteistöille.

Muutoksenhakijoilla on virheellinen käsitys määrätyistä melumittauksista. Lupapäätöksen lupamääräyksessä 15 on määrätty melumittauksista. Määräyksessä viitataan tarkkailusuunnitelmaan, jossa on esitetty melumittauksien toteuttamisesta muun muassa seuraavaa: ”Melumittauksia esitetään tehtäväksi kolmella eri mittauksella. Ensimmäinen melumittaus esitetään tehtäväksi toiminnan alkuvaiheessa noin kolmen kuukauden sisällä toiminnan aloittamisesta. Mittaus uusitaan kaksi kertaa tämän jälkeen siten, että seuraava mittaus tehdään, kun otto on edennyt ottoalueen keskivaiheelle ja viimeinen mittaus tehdään louhinnan edettyä alueen itäosaan. Tarvittaessa mittauksen tarkempi ajoitus tarkennetaan myöhemmin, kun toiminta on edennyt.” Melumittauksen osalta ei ole tarvetta muuttaa annettua lupamääräystä 15.

Luvan voimassaoloaika tai alueen kokoa ei ole perusteltua pienentää. Alue-

eelta saatava kiviaines on laadultaan erittäin hyvää ja kysyntä vaikuttaa vuosittaisiin ottomääriin. Kiviaineslajikkeita tehdään urakan vaatimusten mukaisiksi. Siten kiviainesta ei voida murskata varastoihin vuosiksi eteenpäin, eivätkä käytettävissä olevat varastotilat sitä edes mahdollistaisi.

Muutoksenhakijan vaatimukselle oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta ei hallintolainkäyttölain 74 §:n nojalla ole perusteita. Lupaharkinnassa on huomioitu maa-aines- ja ympäristönsuojelulain luvanmyöntämisedellytykset, ja yhteislupa on niiden nojalla voitu myöntää.

Yhtiö on [REDACTED] ja [REDACTED] valitukseen muun muassa todennut, että vaatimus lupapäätöksen kumoamisesta on esitetty koskemaan ainoastaan maa-aineslupaa, mutta yhtiö vastaa myös ympäristölupaa koskeviin kohtiin.

Ottamistoiminnan ympäristövaikutuksia on tarkasteltu YVA-menettelyssä lähi-alueen muiden toimintojen kanssa yhteisvaikutusten selvittämiseksi. Lisäksi hakemusvaiheessa on tehty lisäselvityksiä. Hakemus täydennyksineen on täytännyt sekä maa-aineslaissa ja valtioneuvoston asetuksessa maa-ainesten ottamisesta kuin ympäristönsuojelulaissa annetut vaatimukset.

Yhtiö käyttää kulkutienä ainoastaan ottamisalueen länsipuolen metsäautotietä, josta on yhteys Patojantielle 13613. Yhtiö hakee liittymäluvan muutosta metsäautotien osalta, kuten ELY-keskus on hakemuksesta antamassaan lausunnossa esittänyt. Tukitoiminta-alueen rakentaminen ei vaadi kulkemista ottamisalueelta pohjoiseen muutoksenhakijan kiinteistön [REDACTED] olevaa metsäautotietä pitkin. Liikennemäärien kasvun ei oleteta vaikuttavan tieosuuden onnettomuusasteeseen, kun tieolosuhteet pysyvät muuttumattomina. Liikennemäärien kasvulla ei ole merkittävää vaikutusta liikenteen sujuvuuteen tai turvallisuuteen. Suurin vaikutus raskaalla liikenteellä on liikenteen sujuvuuteen risteyksissä ja liittymissä, koska ajoneuvojen kiihdytys- ja jarrutusmatkat ovat pidemmät kuin henkilöautoilla.

Melun ja pölyn muodostumisen ja leviämisen estämiseksi on annettu lukuisia vaatimuksia niitä koskevissa lupamääräyksissä. Lupamääräykset ovat riittävät toiminnan haittojen, mukaan lukien muutoksenhakijoiden esille tuoman pölyhaitan ehkäisemiseksi.

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on antamassaan vastineessa muun muassa todennut, että päätöksessä on huomioitu ELY-keskuksen lausunnossa esitetty ja riittävällä varmuudella arvioitu luvan myöntämisedellytyksiä sekä annettu toiminnalle riittävät määräykset.

Koordinointi eri toimintojen välillä voisi olla tarpeen hankkeiden yhteisvaikutusten seurannan osalta. Mikäli melua mitataan ainoastaan silloin, kun muiden alueiden toiminnat eivät ole käynnissä, niin yhteisvaikutuksia ei tällaisilla mitauskerroilla voida seurata. Meluntorjuntatoimilla pystyttäisiin kuitenkin varmistamaan se, etteivät edes yhteismelut muiden alueiden toimintojen kanssa ylittäisi ohjearvoja.

Alueen ympäristössä on useita kallionlouhintahankkeita. Maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain mukaiset luvat ovat voimassa Jukolan, Karjalammen ja Haarumäen alueilla.

Näissä luvissa on yhteneväiset määräykset, sekä päivittäiset että vuotuiset toiminta-ajat. Myös määräys, joka kieltää murskausten ja räjäytysten tekeminen kovalla tuulella, on yhteneväinen Haarumäen ja Jukolan alueiden lupien kanssa.

Hyvinkään ympäristölautakunta on antamassaan lausunnossa yhtiön valituksessa esittämän lupamääräyksen 7 muutoksen osalta todennut, että räjäytystyöllä on tarkoitettu räjäytyksiä. Näin ollen lupamääräystä voidaan muuttaa yhtiön esittämällä tavalla. Kyseessä on täsmäntävä muutos määräyksen selkeyttämiseksi. Lupamääräysten 4 ja 24 kumoamisvaateen osalta on todettu, että valituksessa ei ole tuotu esiin mitään uutta tietoa tai sellaista tietoa, joka antaisi aiheutta muuttaa ympäristölautakunnan päätöstä ja valitus on hylättävä näiltä osin.

Lupamääräyksestä 4 ei aiheudu luvan saajalle sellaista vahinkoa tai haittaa, jota on pidettävä hankkeen laajuuteen ja luvan saajan saamaan hyötyyn nähden kohtuuttomana maa-aineslain 11 §:n 4 momentin tarkoittamalla tavalla. Maa-aineslain yleistavoitteena on aineiden otto ympäristön kestävästä kehityksestä tukevalla tavalla. Hallituksen esityksessä (HE 242/1996) on todettu, että maa-aineslakiin lisättiin kestävästä kehityksestä tavoite, koska ottamisnormisto ei tukenut maa- ja kallioperän käytön järkevää suunnittelua eikä luonnonvara-ajattelua. Hallituksen esityksen mukaan maa-ainesesiintymän hyödyntäminen säästeliäästi ja taloudellisesti edellyttää, että uusiutumattomia maa-ainesvaroja käytetään säästämällä siten, että hyvälaatuisia aineksia käytetään taloudellisesti oikealla tavalla. Samassa maa-aineslain muutoksessa lakiin lisättiin myös velvoite seurata erilaisten kiviaineslaatuojen kulutusta. Kestävästä kehityksestä tavoitteen tarkoituksena on antaa kestävästä kehityksestä näkökulma kaikkeen maa-ainesten ottamisesta koskevaan suunnitteluun ja toimintaan, vaikka lupien myöntämisedellytykset määräytyvät edelleen kuitenkin lain 3 §:n mukaisesti.

Maa-aineslain 3 §:n 4 momentin mukaan aineiden ottaminen on järjestettävä niin, että maa-ainesryhmää hyödynnetään säästeliäästi ja taloudellisesti. Säännöksellä viitataan yleisen edun mukaiseen luonnonvara-ajatteluun. Lupamääräys ei myöskään ole ristiriidassa maa-aineslain 11 §:n tai maa-ainesasetuksen 6 §:ssä mainittujen asioiden kanssa. Maa-aineslain 3 §:n 4 momentti on ensisijainen aineellinen säännös, kun maa-aineslain 11 § ja maa-ainesasetuksen 6 § ovat teknisiä lupamääräyksiä asettamisnormeja.

Haratan maa-ainesalueen kiviaines on erittäin korkealaatuista, kovaa kiviainesta, joka soveltuu vaativiin kohteisiin, mutta sitä on mahdollista käyttää myös toisarvoisissa kohteissa. Lupamääräyksessä 4 on kysymys yleismääräyksestä ja siten jalostusprosessin päätuotteesta.

Lupamääräys 4 tuskin rajoittaa toiminnanharjoittajaa, paitsi erittäin huonossa taloudellisessa tilanteessa. Määräyksen perusteella voidaan erityisesti konkurssitilanteissa puuttua kiviaineksen suunnittelemaan tuotantoon ja hyödyntämiseen.

Lupamääräys 24 on tarpeellinen ja tehokas keino vähentää pölyhaittoja. Määräyksen noudattamista pystytään valvomaan myös jälkikäteen.

Haratan louhosalueen pölymittaukset on edellytetty tehtäväksi ensimmäisen kerran kahden vuoden kuluessa toiminnan aloittamista ja seuraavan kerran

vasta kun murskauslaitoksen paikkaa siirretään. Pölyn mittaukset ovat siis erittäin harvoin. Ne toteutetaan suhteellisen lyhyinä jaksoina ja tuulen suunnan vaihtelu lisää tulosten epäluotettavuutta.

Kytäjärven kylän muiden louhosalueiden pölyn leviämisen perusteella muilla ympäristöluvun lupamääräyksillä ei voida riittävästi estää asukkaisen terveyttä vaarantavaa pölyhaittaa, vaan kaikki parhaat käytännöt on otettava käyttöön. Vastaavanlainen lupamääräys on annettu Haarunmäen, Rajalan ja Karjunlammenvuoren kiviainestuotantoalueille. Tarkoitus on jatkossa antaa samanlainen määräys kaikille Hyvinkäällä toimiville murskauslaitoksille, joiden pölypäästöistä voi aiheutua terveyshaittaa. Määräys on tarpeen myös Kytäjän eri louhosalueiden toiminnanharjoittajien tasapuolisen kohtelun kannalta.

Termien sateettomuus ja tuulettomuus tulkinnassa yhtiö voi luottaa tavanomaisen kielen merkitykseen. Valvontaviranomainen voi tarvittaessa täsmentää lupamääräyksiä ja antaa tarkempia ohjeita tuulen mittaamisesta. Tuulirajoitukset ovat lisänneet asukkaisen luottamusta eikä Haarunmäen toiminta-alueen pölyamisestä ole tullut valituksia sääaseman käyttöönotton jälkeen.

Määräys ei ole kohtuuton, sillä kyseessä olevia räjäytyksiä ja murskausta koskeva määräys tulee todennäköisesti harvoin noudatettavaksi. Navakallakaan tuulella murskausta ei tarvitse keskeyttää, jos samanaikaisesti sataa tai jos tuulen suunta on poispäin asutuksesta.

██████████ ja asiakumppaneiden valitukseen ympäristölautakunta on vastineessaan todennut, että valituksessa ei ole tuotu esiin mitään uutta tietoa tai sellaista tietoa, joka antaisi aihetta muuttaa annettua lupaa.

Maisemamuutos ei ole esteenä luvan myöntämiselle. Melu-, pöly- ja tärinähaitan estämiseksi on annettu lupamääräykset 18–25. Tehtyä meluselvitystä voidaan pitää riittävänä. Lisäksi toiminnan tarkkailusta ja tulosten raportoinnista on annettu lupamääräyksiä. Mikäli ennalta arvioimatonta haittaa ilmenee toiminnan aloittamisen jälkeen, voidaan määräyksiä muuttaa ja määrätä tarpeellisista ja täydentävistä seuranta- ja mittausvelvoitteista. Kun annettuja immissiohaittoja vähentäviä lupamääräyksiä noudatetaan, toiminnasta ei arvioida aiheutuvan kohtuutonta haittaa tai rasitusta. Kohtuuttoman rasituksen arvioinnissa on otettu huomioon hankkeen keston lisäksi immissiopäästöt.

Päätös on annettu 15 vuodeksi muun muassa siitä syystä, että tuotannossa voidaan paremmin ottaa huomioon hyvänlaatuisen kiviainesvarannon hyödyntäminen. Tuotannon jakautuminen pidemmälle jaksolle voi vähentää myös päivittäisiä melu- ja pölypäästöjä.

Pohjaveden suojelemiseksi on annettu lupamääräykset 30–33 sekä määräykset 34 ja 42. Hankealue ei sijaitse tärkeällä pohjavesialueella. Louhintasyvyyden ja pohjaveden pinnan etäisyyden tulee olla vähintään 4 metriä. Päätöksessä on lisäksi määrätty pohjaveden tarkkailusta kolmesta louhinta-alueen reunoilla sijaitsevasta kohdasta. Toiminnan vaikutuksia pintavesiin, Nukarinojaan ja Koiraajan vedenlaatuun tarkkaillaan kolmesta kohdasta. Mikäli ennalta arvioimatonta haittaa ilmenee toiminnan aloittamisen jälkeen, voidaan määräyksiä muuttaa ja määrätä tarpeellisista ja täydentävistä seuranta- ja mittausvelvoitteista.

Tehdyt luontoselvitykset ovat riittäviä eikä niiden perusteella ole katsottu tarpeelliseksi rajoittaa toimintaa lukuun ottamatta rajoitusta lähellä liito-oravan lisääntymis- ja levähdysaluetta.

■ ja asiakumppaneiden toissijaisten vaatimusten osalta on todettu muun muassa, että louhittavan kiviainesmäärän puolittaminen on kohtuutonta hakijaa kohtaan, koska siihen ei ole maa-aineslain 3 §:n mukaista estettä eikä otettavan kiviaineksen määrän vähentäminen oleellisesti vähennä immissiohaittoja. Pohja- ja pintavesiä tarkkaillaan säännöllisesti, jolloin tilan mahdollista muuttumista voidaan seurata.

Murskauksen rajoittaminen talviaikaan ja räjäytysmäärien rajoittamien aiheuttavat toiminnanharjoittajalle kohtuutonta taloudellista ja teknistä haittaa. Talviaikaan murskauksen pölypäästöjä on vaikea torjua kasteluveden jäätyminen vuoksi. Räjäytysten vaikutukset ovat pitkälti verrannollisia räjäyttäjän ammattitaitoon. Harvoin toistuvat räjäytykset on yleisesti todettu vähemmän haitallisina kuin usein toistuvat. Räjäytyksistä ilmoitetaan etukäteen lähialueen asukkaille, jolloin niiden haitallisia vaikutuksia on helpompi välttää.

Melun seuranta on ennalta arvioiden riittävä. Tarkemmat mittaussuunnitelmat on esitettävä viranomaiselle hyväksyttäväksi etukäteen. Mittaustulosten ja valitusten perusteella voidaan määrätä melun ja pölyn säännöllinen seuranta. Oikeudenkäyntikulujen osalta on todettu, että asia on ratkaistu oikeudellisin perustein eikä velvollisuutta oikeudenkäyntikulujen korvaamiselle ole.

■ ja ■ valitukseen ympäristölautakunta on vastineessaan todennut, että valituksessa ei ole tuotu esiin mitään uutta tietoa tai sellaista tietoa, joka antaisi aiheutta muuttoa annettua lupaa.

Melu- ja pölyhaitan estämiseksi on annettu lupamääräykset 18–25. Kaikissa toiminta-aikoja rajoittavissa määräyksissä on otettu huomioon erityisesti häiriintyvien asuinkiinteistöjen läheisyys. Lisäksi on määrätty toiminnan tarkkailusta ja seurannasta, joita voidaan tarvittaessa muuttaa. Kun annettuja immisiohaittoja vähentäviä lupamääräyksiä noudatetaan, toiminnasta ei arvioida aiheutuvan kohtuutonta haittaa tai rasitusta.

Yhteisluvassa on hyväksytty ottosuunnitelma ja siihen kuuluva karttapiirros, johon on merkitty tieyhteys hankealueelle. Luvan käsittelyn aikana tieyhteys on siirretty Vihdin suuntaan. Luvan saaja ei voi käyttää muita tieyhteyksiä ilman ympäristölautakunnan suostumusta ja Väyläviraston liittymälupaa. Tienpitoon liittyvistä asioista ei päätetä ympäristö- eikä maa-aineslupamenetelyssä.

Ottamisen loputtua ja jälkihoitotöiden jälkeen ottamisalue muuttuu osayleiskaavan tavoitetilan mukaiseksi maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi.

■ *asiakumppaneineen* on toimittanut hallinto-oikeudelle allekirjoituksilla täydennetyn valituskirjelmän.

■ on toimittanut lisäselvityksen valitusoikeudestaan.

Hyvinkään kaupungille, Hyvinkään kaupungin ympäristöterveydenhuollolle ja

Lopen kunnalle on varattu tilaisuus vastineen antamiseen. Vastineita ei ole annettu.

YIT Suomi Oy on antamassaan vastaselityksessä todennut, että sillä ei ole lausuttavaa [REDACTED] ja asiakumppaneiden vastineen osalta.

Uudenmaan ELY-keskuksen lausuntoon yhtiö on todennut, että toiminnassa huomioidaan melumallinnuksen (Ramboll, 10.1.2018) mukaiset meluntorjuntatoimenpiteet. Valvova viranomainen voi ympäristönsuojelulain 65 §:n nojalla muuttaa tarkkailuvelvoitteita ja vaatia yhteismelutarkkailua, jos se koetaan tarpeelliseksi. Keskenään kilpailevat yritykset eivät voi sovittaa toiminta-aikaan melumittauksen toteuttamista varten ja siten vastuu yhteistarkkailun aika-auluttamisesta pitää jättää valvovalle viranomaiselle.

Yhtiö ei ole hakenut muutosta toiminta-aikoihin kuin käytännössä panostustyön osalta. Panostustyötä, josta ei aiheudu ympäristöön melua tai muutakaan haittaa, ei ole tarkoituksenmukaista, eikä kohtuullista rajata lupamääräyksellä aloitettavan vasta klo 10.00. Muuten päivä- tai vuosikohtaisiin toiminta-aikoihin ei ole haettu muutoksia.

Uudenmaan ELY-keskus ei ole hakemuksesta antamassa lausunnossaan edellyttänyt lupamääräyksessä 24 mainittua sääolosuhteiden seuraamista ja sitä kautta tehtävää tuotannon rajoittamista. Valituksenalaisen päätökseen sisältyy lukuisia lupamääräyksiä, joilla varmistetaan ympäristön kannalta parhaan käytävissä olevan tekniikan käyttäminen porauskaluston, murskauslaitoksen sekä alueiden ja varastoinnin osalta pölyn muodostumisen ja leviämisen estämiseksi. Pölyn torjunnan osalta annetut lupamääräykset ovat varovaisuusperiaatteen mukaisia. Se, että sama lupamääräys on annettu myös muille toimijoille, ei tee lupamääräyksestä tarkoituksenmukaista.

Hyvinkään ympäristölautakunnan lausunnossa esittämistä kestävä kehityksen tavoitteista yhtiö on samaa mieltä. Taloudelliset näkökohdat ohjaavat jo itsessään laadukkaan kiviaineksen sitä vaativiin kohteisiin. Yhtiö pitää edelleen lupamääräyksen antamista, jolla ei ole tarkoitus käytännössä rajoittaa kiviaineksen ottamista ja ohjautumista, perusteettomana. Konkurssitilanteeseen on maa-aineslaissa omat säännökset, eikä lupamääräys ole perusteltavissa konkurssitilanteella. Maa-aineslain 15 §:n nojalla valvontaviranomainen voisi keskeyttää ottamisen vastaselityksessä esitettyssä tilanteessa, jossa ottaminen ei tapahtuisi maa-aineslain mukaisesti säästeliäästi ja taloudellisesti.

Yhtiö ei epäile, etteikö tuuliolosuhteiden mittausta ja sen valvontaa saataisi onnistumaan valvovan viranomaisen kanssa yhteistyössä. Muut pölyntorjuntaa ja pölyn leviämisen estämistä koskevat lupamääräykset ovat kokonaisuutena huomioiden riittäviä ympäristön pilaantumisen estämiseksi, eikä lupamääräys 24 ole siten tarpeen.

Pölymittausta koskevassa suunnitelmassa on esitetty, että mittausjakso on kuukauden mittainen. Mittaus- ja raportointikustannukset kuukauden mittaukselta ovat noin 3500–4000 euroa.

Ympäristölautakunta vastaselityksessään esittää, että pölymittaus on epäluotettava. Yhtiö pyytää Vaasan hallinto-oikeutta tarkastelemaan pölymittauksen osalta sen tarpeellisuutta ympäristölautakunnan vastaselityksessä esittämän

johdosta.

██████████ asiakumppaneineen on antanut vastaselityksen.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

1. Hallinto-oikeus jättää valitukset tutkimatta ██████████ ja ██████████ osalta. Muiden muutoksenhakijoiden osalta valitukset tutkitaan.

2. Hallinto-oikeus yhtiön valituksen enemmälti hyläten muuttaa lupamääräyksen 7 ensimmäisen kappaleen kuulumaan seuraavasti (*muutos kursivilla*):

Räjättyksiä saa alueella tehdä arkisin maanantaista perjantaihin ainoastaan klo 10.00–15.00. Räjättyysajankohdista tulee hyvissä ajoin ennakkoon tiedottaa valvontaviranomaisia ja louhinta-alueen naapurikiinteistöjä.

3. Hallinto-oikeus hylkää ██████████ asiakumppaneineen sekä ██████████ ja ██████████ valitukset.

4. Hallinto-oikeus hylkää ██████████ asiakumppaneineen oikeudenkäyntikuluvaatimuksen.

Perustelut

1. Valitusoikeus

Hallintolainkäyttölain 51 §:n 2 momentin mukaan, jos valitusta ei ole tehty määräajassa tai jos asian tai siinä esitetyn vaatimuksen ratkaisemiselle on muu este, valitus tai vaatimus jätetään tutkimatta.

Hallintolainkäyttölain 24 §:n 3 momentin mukaan valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

██████████ ja asiakumppaneiden alkuperäisessä valitusasiakirjassa on esitetty vain asiamiehen allekirjoitus. Allekirjoitukset on täydennetty muiden kuin ██████████ osalta. Hallinto-oikeudelle ei ole toimitettu valtakirjoja, joiden perusteella asiamiehellä olisi oikeus käyttää nimeltä mainittujen muutoksenhakijoiden puhevaltaa. Valitus on näin ollen hallintolainkäyttölain 51 § 2 momentti huomioon ottaen jätettävä tutkimatta heidän tekemänään.

2. ja 3. Valitusten hylkääminen ja lupamääräyksen 7 muutos

Sovellettavat oikeusohjeet

Maa-aineslain 1 a §:n mukaan lain tavoitteena on ainesten otto ympäristön kestävää kehitystä tukevalla tavalla.

Maa-aineslain 3 §:n 1 momentin mukaan tässä laissa tarkoitettuja aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu: 1) kauniin maisemakuvan turmeltumista; 2)

luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista; 3) huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa; tai 4) tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantuminen, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa.

Saman pykälän 4 momentin mukaan ottamispaikat on sijoitettava ja ainesten ottaminen järjestettävä niin, että ottamisen vahingollinen vaikutus luontoon ja maisemakuvaan jää mahdollisimman vähäiseksi ja että maa-aineseesiintymää hyödynnetään säästeliäästi ja taloudellisesti eikä toiminnasta aiheudu asutukselle tai ympäristölle vaaraa tai kohtuullisin kustannuksin vältettävissä olevaa haittaa.

Maa-aineslain 6 §:n 1 momentin mukaan lupa ainesten ottamiseen on myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty eikä ottaminen tai sen järjestely ole ristiriidassa 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Asiaa harmitessa on otettava huomioon myös lupamääräysten vaikutus.

Maa-aineslain 10 §:n 1 momentin mukaan lupa ainesten ottamiseen myönnetään määräajaksi, kuitenkin enintään kymmeneksi vuodeksi.

Saman pykälän 2 momentin mukaan erityisistä syistä lupa voidaan kuitenkin myöntää pitemmäksi ajaksi, kuitenkin enintään viideksitoista vuodeksi, ja kalliokiven louhinnan osalta enintään 20 vuodeksi, jos se hankkeen laajuuteen, esitetyn suunnitelman laatuun ja muihin ainesten ottamisessa huomioon otettaviin seikkoihin nähden katsotaan sopivaksi. Erityisenä syynä voidaan pitää myös sitä, että ottaminen kohdistuu maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaisessa voimassa olevassa maakuntakaavassa tai oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa maa-ainesten ottamiseen varatulle alueelle. (23.6.2005/468)

Maa-aineslain 11 §:n 1 momentin mukaan ainesten ottamista koskevaan lupaan on liitettävä määräykset siitä, mitä hakijan on noudatettava hankkeesta aiheutuvien haittojen välttämiseksi tai rajoittamiseksi, jolleivät sanotut seikat käy ilmi ottamissuunnitelmasta.

Saman pykälän 2 momentin mukaan lupamääräykset on annettava: 1) ottamisalueen rajauksesta, kaivausten ja leikkausten syvyydestä ja muodosta sekä ottamistoiminnan etenemissuunnista; 2) alueen suojaamisesta ja siistimisestä ottamisen aikana ja sen jälkeen; sekä 3) puuston ja muun kasvillisuuden säilyttämisestä, uusimisesta ja uusista istutuksista ottamisen aikana ja sen jälkeen.

Saman pykälän 3 momentin mukaan lupamääräyksiä voidaan lisäksi antaa: 1) ottamiseen liittyvistä laitteista ja liikenteen järjestämisestä erityisesti pohjaveden suojelemiseksi; 2) ajasta, jonka kuluessa tämän pykälän nojalla määrätyt toimenpiteet on suoritettava; sekä 3) muista hankkeesta aiheutuvien haittojen välttämiseksi tai rajoittamiseksi tarpeellisista toimenpiteistä.

Saman pykälän 4 momentin mukaan määräykset eivät saa aiheuttaa luvan saajalle sellaista vahinkoa ja haittaa, jota on pidettävä hankkeen laajuuteen ja hänen saamaansa hyötyyn nähden kohtuuttomana.

Ympäristönsuojelulain 6 §:n mukaan toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja niiden hallinnasta

sekä haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista (*selvilläölovelvollisuus*).

Ympäristönsuojelulain 7 §:n 1 momentin mukaan toiminnanharjoittajan on järjestettävä toimintansa niin, että ympäristön pilaantuminen voidaan ehkäistä ennakolta. Jos pilaantumista ei voida kokonaan ehkäistä, se on rajoitettava mahdollisimman vähäiseksi. Toiminnanharjoittajan on rajoitettava toimintansa päästöt ympäristöön ja viemäriverkostoon mahdollisimman vähäisiksi.

Ympäristönsuojelulain 8 §:n 1 kohdan mukaan toiminnanharjoittajan on sen lisäksi, mitä 7 §:ssä säädetään, ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi huolehdittava ja varmistuttava siitä, että toiminnassa käytetään parasta käyttökelpoista tekniikkaa.

Ympäristönsuojelulain 11 §:n 1 momentin mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava siten, että toiminnasta ei aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa ja pilaantuminen voidaan ehkäistä.

Saman pykälän 2 momentin mukaan toiminnan sijoituspaikan soveltuvuutta arvioitaessa on otettava huomioon toiminnan: 1) luonne, kesto, ajankohta ja vaikutusten merkittävyys sekä pilaantumisen todennäköisyys ja onnettomuusriski; 2) vaikutusalueen herkkyys ympäristön pilaantumiselle; 3) merkitys elinympäristön terveellisyyden, ja viihtyisyyden kannalta; 4) sijoituspaikan ja vaikutusalueen nykyinen ja oikeusvaikutteisen kaavan osoittama käyttötarkoitus; 5) muut mahdolliset sijoituspaikat alueella.

Ympäristönsuojelulain 17 §:n 1 momentin mukaan ainetta, energiaa tai pieneliöitä ei saa panna, päästää tai johtaa sellaiseen paikkaan tai käsitellä siten, että: 1) tärkeällä tai muulla vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella pohjaveden laadun muutos voi aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle taikka pohjaveden laatu voi muutoin olennaisesti huonontua; 2) toisen kiinteistöllä olevan pohjaveden laadun muutos voi aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle taikka tehdä pohjaveden kelpaamattomaksi tarkoitukseen, johon sitä voitaisiin käyttää; tai 3) toimenpide vaikuttamalla pohjaveden laatuun muutoin saattaa loukata yleistä tai toisen yksityistä etua (*pohjaveden pilaamiskielto*).

Ympäristönsuojelulain 39 §:n 2 momentin mukaan hakemukseen on liitettävä lupaharkinnan kannalta tarpeellinen selvitys toiminnasta, sen vaikutuksista, asianosaisista ja muista merkityksellisistä seikoista. Jos hakemus koskee ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa tarkoitettua toimintaa, hakemukseen on liitettävä mainitun lain mukainen ympäristövaikutusten arviointiselostus ja yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä ennen päätöksentekoa.

Ympäristönsuojelulain 48 §:n 1 momentin mukaan lupaviranomaisen on tutkittava ympäristöluvan myöntämisen edellytykset ja otettava huomioon asiassa annetut lausunnot ja tehdyt muistutukset ja mielipiteet. Lupaviranomaisen on muutoinkin otettava huomioon, mitä yleisen ja yksityisen edun turvaamiseksi säädetään.

Saman pykälän 2 momentin mukaan ympäristölupa on myönnettävä, jos toiminta täyttää tämän lain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen säännösten vaatimukset.

Ympäristönsuojelulain 49 §:n 1 momentin 1–5 kohtien mukaan ympäristöluvvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa 1) terveyshaittaa; 2) merkittävää muuta 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa; 3) 16–18 §:ssä kiellettyä seurausta; 4) erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella; 5) eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta räsitusta.

Ympäristönsuojelulain 52 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset: 1) päästöistä, päästöraja-arvoista, päästöjen ehkäisemisestä ja rajoittamisesta sekä päästöpaikan sijainnista; 2) maaperän ja pohjavesien pilaantumisen ehkäisemisestä; 3) jätteistä sekä niiden määrän ja haitallisuuden vähentämisestä; 4) toimista häiriö- ja muissa poikkeuksellisissa tilanteissa; 5) toiminnan lopettamisen jälkeisestä alueen kunnostamisesta ja päästöjen ehkäisemisestä sekä muista toiminnan lopettamisen jälkeisistä toimista; 6) muista toimista, joilla ehkäistään tai vähennetään ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa.

Ympäristönsuojelulain 52 §:n 3 momentin mukaan lupamääräyksiä annettaessa on otettava huomioon toiminnan luonne, sen alueen ominaisuudet, jolla toiminnan vaikutus ilmenee, toiminnan vaikutus ympäristöön kokonaisuutena, ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkoitettujen toimien merkitys ympäristön kokonaisuuden kannalta sekä tekniset ja taloudelliset mahdollisuudet toteuttaa nämä toimet. Päästöraja-arvoa sekä päästöjen ehkäisemistä ja rajoittamista koskevien lupamääräysten tulee perustua parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan. Lupamääräyksissä ei kuitenkaan saa velvoittaa käyttämään vain tiettyä tekniikkaa. Lisäksi on tarpeen mukaan otettava huomioon energian ja materiaalien käytön tehokkuus sekä varautuminen onnettomuuksien ehkäisemiseen ja niiden seurausten rajoittamiseen.

Ympäristönsuojelulain 62 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset päästöjen ja toiminnan tarkkailusta. Luvassa on lisäksi annettava tarpeelliset määräykset jätelain 120 §:ssä säädetystä jätehuollon seurannasta ja tarkkailusta sekä jätteen käsittelyn seuranta- ja tarkkailusuunnitelmasta ja sen noudattamisesta.

Eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentin mukaan kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa ei saa käyttää siten, että naapurille, lähistöllä asuvalle tai kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa hallitsevalle aiheutuu kohtuutonta räsitusta ympäristölle haitallisista aineista, noesta, liasta, pölystä, hajusta, kosteudesta, melusta, tärinästä, säteilystä, valosta, lämmöstä tai muista vastaavista vaikutuksista.

Saman pykälän 2 momentin mukaan arvioitaessa räsituksen kohtuuttomuutta on otettava huomioon paikalliset olosuhteet, räsituksen muu tavanomaisuus, räsituksen voimakkuus ja kesto, räsituksen syntyminen alkamisajankohta sekä muut vastaavat seikat.

Kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristön-suojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (MURAUS-asetus) 3 §:n 2 momentin mukaan kivenlouhimo, muu kivenlouhinta ja kivenmurskaamo on sijoitettava siten, että melua tai pölyä aiheuttavan toiminnon etäisyys asumiseen tai loma-asumiseen käytettävään rakennukseen tai sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevaan oleskeluun tarkoitettuun piha-alueeseen tai muuhun häiriölle alttiiseen kohteeseen on vähintään 300 metriä.

Saman asetuksen 4 §:n 4 momentin mukaan jos kivenmurskaamo sijoitetaan alle 500 metrin päähän asumiseen tai loma-asumiseen käytettävästä rakennuksesta tai sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevasta oleskeluun tarkoitettusta piha-alueesta tai muusta häiriöille alttiista kohteesta, on pölyn joutumista ympäristöön estettävä kastelemalla tai koteloidamalla päästölähteet kattavasti ja tiiviisti taikka käyttämällä muuta pölyn torjumisen kannalta parasta käyttökelpoista tekniikkaa. Varastokasat ja ajoneuvojen kuormat on tarvittaessa kasteltava ja pölyn leviäminen ajoneuvoista toiminta-alueen ulkopuolelle on estettävä.

Saman asetuksen 5 §:n mukaan ilmanlaadusta alueilla, joilla asuu tai oleskelee ihmisiä ja joilla ihmiset saattavat altistua ilman epäpuhtauksille, säädetään ilmanlaadusta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (79/2017). Ilmanlaadusta annetun valtioneuvoston asetuksen 4 §:n mukaan hengitettävien hiukkasten (PM₁₀) raja-arvo on 50 µg/m³ 24 tunnin keskiarvona.

Saman asetuksen 6 §:n 3 momentin mukaan, jos kivenmurskaamo sijoitetaan alle 500 metrin päähän asumiseen tai loma-asumiseen käytettävästä rakennuksesta tai sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevasta oleskeluun tarkoitettusta piha-alueesta tai muusta häiriöille alttiista kohteesta, melua on torjuttava koteloinnein, kumituksin tai muilla vastaavilla ääniteknisesti parhailta meluntorjuntatoimilla. Meluesteet on rakennettava melulähteen välittömään läheisyyteen.

Saman asetuksen 7 §:n mukaan toiminnasta syntyvä melu ei saa häiriöille alttiissa kohteissa ylittää melutason ohjearvoista annetussa valtioneuvoston päätöksessä (993/1992) säädettyjä ulkomelun ohjearvoja.

Saman asetuksen 8 §:n 1 momentin mukaan jos toiminnan etäisyys melulle alttiisiin kohteista on alle 500 metriä, ei murskaamista, poraamista, rikotusta tai räjäytyksiä eikä kuormauksia tai kuljetuksia saa tehdä viikonloppuisin eikä arkipyhinä, vaan: 1) murskaaminen on tehtävä arkipäivisin kello 7.00 ja 22.00 välisenä aikana; 2) poraaminen on tehtävä arkipäivisin kello 7.00 ja 21.00 välisenä aikana; 3) rikotus on tehtävä arkipäivisin kello 8.00 ja 18.00 välisenä aikana; 4) räjäytykset on tehtävä arkipäivisin kello 8.00 ja 18.00 välisenä aikana; ja 5) kuormaaminen ja kuljetus on tehtävä arkipäivisin kello 6.00 ja 22.00 välisenä aikana.

Saman pykälän 3 momentin mukaan ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi ympäristöluvassa voidaan erityisestä syystä antaa toiminta-ajoista 1 ja 2 momentissa säädettyä ankarampia määräyksiä.

Melutason ohjearvoista annetun valtioneuvoston päätöksen 2 §:n 1 momentin

mukaan asumiseen käytettävillä alueilla, virkistysalueilla taajamissa ja taajamien välittömässä läheisyydessä sekä hoito- tai oppilaitoksia palvelevilla alueilla on ohjeena, että melutaso ei saa ylittää ulkona melun A-painotetun ekvivalenttitason (L_{Aeq}) päiväohjearvoa (klo 7–22) 55 dB eikä yöohjearvoa (klo 22–7) 50 dB. Uusilla alueilla on melutason yöohjearvo kuitenkin 45 dB.

Saman pykälän 2 momentin mukaan loma-asumiseen käytettävillä alueilla, leirintäalueilla, taajamien ulkopuolella olevilla virkistysalueilla ja luonnonsuojelualueilla on ohjeena, että melutaso ei saa ylittää päiväohjearvoa 45 dB eikä yöohjearvoa 40 dB. Loma-asumiseen käytettävillä alueilla taajamassa voidaan kuitenkin soveltaa 1 momentissa mainittuja ohjearvoja.

Saman päätöksen 4 §:n mukaan, jos melu on luonteeltaan iskumaista tai kapeakaistaista, mittaus- tai laskentatulokseen lisätään 5 dB ennen sen vertaamista edellä 2 tai 3 §:ssä mainittuun ohjearvoon.

Asiassa saatu selvitys

Toiminnan sijainti

Kyse on uudesta hankkeesta. Hankealue sijaitsee Hyvinkään kaupungissa Kytäjärven kylässä tilalla Haratta. Kiinteistön omistaa Riialan yhteismetsän osakaskunta. Yhtiö hallinnoi määrääalaa kiinteistöllä esisopimuksella.

Uudenmaan vahvistettujen maakuntakaavojen yhdistelmäkaavassa (2014) alueelle ei ole osoitettu merkintöjä. Hyvinkään Kytäjän osayleiskaavassa alue on merkitty maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M).

Suunnittelualan lähiympäristö

Alue on tällä hetkellä metsätalouksikäytössä ja ottoalue on lähes kokonaisuudessaan avohakattua. Maisemalliset piirteet ovat tavanomaiset. Ottotoiminnan jälkeä pohjoinen rinne muuttuu suojaisaksi puolikaaren muotoiseksi alavaksi alueeksi, jonka rinteet tasataan ja loivennetaan. Maisemaan ei tule muutoksia etelärinteiden puolelle. Nukarinojan pohjois- ja kaakkoispuolella alueen korkotaso tulee laskemaan alimpaan ottotasoon, jääden kuitenkin korkeammaksi kuin Nukarinoja. Koirajoen pohjoispuolelta katsottuna maisema tulee olemaan tasaisempi. Metsäalueet peittävät osin näkymää. Pohjoispuolen peltoalueelta katsottuna näkymä tulee tasaantumaan.

Lähin asutus sijaitsee noin 300 metrin päässä hankealueesta koillisessa ja idässä. 450–500 metrin päässä Aarlammen rannalla sijaitsee vapaa-ajan ja vakituista asutusta.

Louhinta ja murskaus

Ottamisalueen pinta-ala on 23 ha, josta louhinta-alaa on noin 18 ha. Haettu maa-ainesten kokonaisottomäärä on 1 940 000 m^3 ja vuotuinen otto 80–150 000 m^3 . Suunniteltu ottamisaika on 15 vuotta. Alueelta poistetaan ensin puusto ja raivataan pintamaat. Raivattava alue on noin 16 ha. Pintamaat läjitetään alueen reunoille ja hyödynnetään jälkihoidossa kasvualustana toiminnan loputtua. Ottamistaso on suunniteltu pohjoisen tasoon +100 m, josta se nousee loivasti etelän tasoon +101 m. Otto aloitetaan alueen lounaiskulmasta edeten

aluksi kohti pohjoista ja sitten idän suuntaan. Alueen itä-, etelä- ja länsireunalle jätetään 1:3 luiskat.

Vuosittain arvioidaan louhittavan ja murskattavan paikalla saatavaa louhetta keskimäärin 216 000 tonnia ja maksimissaan 405 000 tonnia. Kiviaineksen otto riippuu kiviaineksen menekistä. Kiviaines irrotetaan poraamalla ja räjäyttämällä. Räjäytyksestä jäävät ylisuuret lohkareet rikotaan hydraulisella iskuvasaralla. Kiviaines murskataan esi-, väli- ja tarvittavalla määrällä jälkimurskaimia. Murskauksen yhteydessä käytettävät seulat ovat 2- tai 3-tasoseuloja. Murskauslaitoksen toimintaan tarvittava sähkö tuotetaan aggregaattilla.

Murskaustoimintaa on arviolta 3–6 kuukautta vuosittain, tuotteiden myynti tapahtuu ympärivuotisesti. Hakemuksen mukaan toimintaa on maanantaista perjantaihin. Poraamista tehdään kello 7–21, murskausta kello 7–22 ja rikutusta kello 8–18. Räjäytyksiä tehdään kello 8–18, enintään yhdestä kahteen kertaan viikossa, maksimituotantomäärällä noin 9 kertaa vuodessa. Kuormaamista ja kuljetuksia tehdään kello 6–22.

Muut luvat alueella

Lupapäätöksen mukaan suunnitellusta maa-ainosalueesta alle 500 metriä etelään sijaitsee Riitalan yhteismetsän osakaskunnan maa-ainosalue. Vajaan kilometrin verran itään sijaitsee Rajalan ottoalue ja kaakkoon Jukolan alue. Reilun kilometrin päässä idässä on Karjulammenvuoren ottoalue.

Ympäristövaikutusten arviointi (YVA)

Toiminnan vaikutuksia alueen ympäristöön on käsitelty 3.2.2009 päivätyssä Hyvinkään Jukolan ja Harattan kalliokiviaineksen ottotoiminnan ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa. Selostusta on täydennetty 29.5.2010 Uudenmaan ympäristökeskuksen YVA-lausunnossa edellytettyjen pinta- ja pohjaveden tilan sekä maisema- ja pölyvaikutusten osalta.

Luontoselvitys

Alueen luontoselvityksessä on inventoitu alueen kasvillisuus ja arvokkaat luontokohteet sekä tehtiin liito-orava ja pesimälinnustoselvitys (Ympäristösuunnittelu Enviro, 10.10.2016, muutettu 8.12.2016 lounaisosassa tehdyn päätehakkuun osalta). Selvitysalueen pinta-ala on 37,8 ha. Selvitysalue jaettiin 17 osa-alueeseen, joiden luonnonoloja ja kasvillisuutta käytiin läpi. Alueella on muun muassa peltoa, eri ikäistä metsää ja ojitettua suota. Liito-oravan jätöksiä löydettiin kahdelta tutkitulta osa-alueelta. Käytössä ollut ja pesäpuuksi sopiva puu löytyi alueen kaakkoisosasta. Kyseiseltä alueelta on myös vuonna 2004 ja 2009 tehdyissä selvityksissä havaittu liito-oravan jätöksiä. Löydösten perusteella alue, joka sopii liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikaksi, on noin 0,29 ha. Hankealueen lounaisosasta löydettiin liito-oravan jätöksiä, mutta ei sopivia pesäpuita. Alueelta ei ole aiempia havaintoja liito-oravasta. Kyseinen alue on sittemmin päätehakattu.

Pesimälinnustoselvityksessä havaittiin 39 lintulajia. Lisäksi havaittiin teeren jätöksiä. Suurin osa lajeista on Uudellamaalla ja laajemminkin Etelä-Suomessa yleisiä havu- ja sekametsien lintuja. Tulosten perusteella lähes kaikilla varttu-

nutta tai uudistuskypsää metsää kasvavilla kuvioilla on ainakin vähäistä linnustollista merkitystä. Huomionarvoisten lajien, eli varpushaukan, pyyn, peukaloisen, kulorastaan, mustapääkertun, idänuunilinnun, sirittäjän, hömötiaisen, puukiipijän ja punatulkun reviirit keskittyvät alueen lounaisosaan. Selvityksen tekemisen jälkeen osalla lintujen reviirialuetta on tehty päätehakkuu.

Haratan alueella ei sijaitse Natura 2000 -alueita, valtakunnallisten luonnonsuojeluohjelman kohteita, luonnonsuojelualueita, suojeltuja luontotyyppejä tai luonnonmuistomerkkejä.

Melu ja tärinä

Melua syntyy porauksesta, räjäytyksestä, rikotuksesta, murskauksesta, kuorauksesta, liikenteestä sekä energian tuotannosta aggregaatilla. Porauksen, työkonien ja liikenteen melu on tasaista. Murskauksen ja rikotuksen melu saattaa olla impulssimaista tarkastelupisteen etäisyydestä riippuen. Räjäytysten ja rikotuksen melu voi olla impulssimaista myös lähimmissä altistuvissa kohteissa.

Toiminnan aiheuttamaa melua on selvitetty mallinnuksella (Ramboll 10.1.2018) louhinnan alkuvaiheessa, puoleessa välissä ja oton loppupuolella. Mallinnus ottaa huomioon muun muassa maastonmuodot sekä etäisyysvaimentumisen, ilman ääniabsorption, esteet, heijastukset sekä maanpinnan absorptio-ominaisuudet. Laskennan melulähteinä ovat poraus, rikotus, murskaus ja pyöräkuormaajat sekä liikennöinti alueelle ja sieltä pois.

Louhinnan alkuvaiheessa toiminta-alueen länsipuolella on 3 metriä ja eteläpuolella 6 metriä korkea meluvalli. Laskentatulosten perusteella päiväjän keskiäänitaso L_{Aeq} pohjoispuolella sijaitsevien asuinrakennusten kohdalla on 38–46 dB ja loma-asunnolla 43 dB. Koillispuolen asuintalolla melutaso on 50 dB ja itäpuolen asuintalolla 32 dB. Etelän suunnalla olevalla loma-asutuksella melutaso on 42–45 dB. Länsipuolella melutaso on lähimmän asuinrakennuksen kohdalla 44 dB ja loma-asunnon kohdalla 43 dB. Luoteispuolella lähimmän asuintalon kohdalla melutaso on 47 dB ja lomarakennuksen kohdalla 43 dB.

Louhinnan keskivaiheilla toiminta-alueen pohjoispuolella on kaareva 8 metriä korkea meluvalli murskauslaitoksen läheisyydessä. Laskentatulosten perusteella pohjoispuolella sijaitsevien asuinrakennusten melutaso on 39–42 dB ja loma-asunnolla 36 dB. Koillispuolen asuintalolla melutaso on 48 dB ja itäpuolen asuintalolla 26 dB. Etelän suunnalla olevalla loma-asutuksella melutaso on 33–44 dB. Länsipuolella melutaso on lähimmän asuinrakennuksen kohdalla 45 dB ja loma-asunnon kohdalla 42 dB. Luoteispuolella lähimmän asuintalon kohdalla melutaso on 46 dB ja lomarakennuksen kohdalla 45 dB.

Louhinnan loppuvaiheessa toiminta-alueen pohjoispuolella on kaareva 8 metriä korkea meluvalli ja eteläpuolella 6 metriä korkea meluvalli murskauslaitoksen ympärillä. Rikotuksen melusuojauksena on 6 metriä korkea meluvalli. Laskentatulosten perusteella pohjoispuolella sijaitsevien asuinrakennusten melutaso on 36–42 dB ja loma-asunnolla 39 dB. Koillispuolen asuintalolla melutaso on 52 dB ja itäpuolen asuintalolla 32 dB. Etelän suunnalla olevalla loma-asutuksella melutaso on 39–45 dB. Länsipuolella melutaso on lähimmän asuinrakennuksen kohdalla 46 dB ja loma-asunnon kohdalla 42 dB. Luoteispuolella lähimmän asuintalon kohdalla melutaso on 44 dB ja lomarakennuksen

kohdalla 44 dB.

Yöajalle (kello 22–07) ajoittuu vain kuljetuksia ja pyöräkuormaajalla tehtäviä lastauksia kello 6-7, joten yöajan keskiäänitaso on huomattavasti päiväaikaan pienempi. Pistekohtaisten laskentojen perusteella yöajan keskiäänitaso lähimillä asuin- ja lomarakennuksilla on toiminnan alkuvaiheessa 14–29 dB, keskivaiheessa 11–31 dB ja loppuvaiheessa 12–31 dB.

Laskentaepävarmuus, ± 3 dB, huomioon ottaen vakituisella asutuksella melutasot ovat alle päiväajan raja-arvon 55 dB. Loma-asutuksella melutasot ovat 45 dB:n rajalla tai sen alla. Yöajan melutaso alittaa selvästi raja-arvot.

Räjäytykset

Räjäytyksiä tehdään harvoin. Räjäytyksen melu on voimakas mutta lyhykkestoinen. Räjäytyksen melu on ekvivalenttimelun (L_{Aeq}) kannalta merkityksellinen, kun otetaan huomioon räjäytysten määrä. Rikotusta tehdään hyvin lähellä louhoksen reunaa tai iskupalkkivasaralla murskauksen yhteydessä. Ensijainen meluntorjuntakeino on murskauslaitoksen sekä varastokasojen sijoittelu.

Räjäytysten aiheuttamaa tärinää vähennetään optimoimalla käytettävä momentaalinen räjähdemäärä kohteeseen sopivaksi. Louhintoja varten tehdään räjäytys- ja louhintatöitä koskevan erityislainsäädännön mukaiset turvallisuus- ja muut tarvittavat suunnitelmat, joilla varmistetaan, ettei toiminnasta aiheudu merkittävää vaaraa tai haittaa ympäristölle.

Pöly

Kiviainesotossa ilmapäästöjä syntyy muun muassa räjäytyksistä, kiviaineksen käsittelystä ja kuljetuksista. Alin louhintataso pyritään saavuttamaan mahdollisimman nopeasti, jolloin pintamaan välivarastoalue pohjoispuolella sekä kallioseinä etelä- ja länsipuolella estävät muu muassa murskauslaitokselta syntyvää pölyä mahdollisimman tehokkaasti. Lisäksi pölyämistä vähennetään porauspölyn keräämisellä ja murskattavaa ainesta kastelemalla. Pölyn leviämistä on arvioitu ympäristövaikutusten arvioinnissa mallintamalla. Louhinta- ja kiviaineksen käsittelytoiminnasta syntyvän PM_{10} -pitoisuudeksi arvioitiin $39 \mu\text{g}/\text{m}^3$ taustapölyn $8\text{--}18 \mu\text{g}/\text{m}^3$ lisäksi. Lähimpään asutukseen, 400 metriä koilliseen, sekä Aarlammin alueelle lounaaseen päin, hengitettävän PM_{10} -hiukkaskokoon pölylisäyksen laskettiin olevan keskimäärin $1\text{--}2 \mu\text{g}/\text{m}^3/\text{vuosi}$ ja taustapölyn kanssa $10\text{--}20 \mu\text{g}/\text{m}^3/\text{vuosi}$. Raja-arvo on $40 \mu\text{g}/\text{m}^3/\text{vuosi}$, jolloin PM_{10} -pitoisuus jäisi puoleen sallitusta. YVA-selostuksessa on arvioitu myös Jukolan ja Haratan alueiden yhteisvaikutusta pölypitoisuuteen. PM_{10} -pitoisuus olisi arviolta $1\text{--}2 \mu\text{g}/\text{m}^3$ tuulen ollessa $3,9 \text{ m/s}$ tai enemmän. Lähes tyynellä ilmalla pitoisuus olisi $8 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Taustapitoisuuden ollessa korkeimmillaan, toiminnan tehokkaimmillaan ja tuulisuuden alimmillaan, PM_{10} -pitoisuus olisi luokkaa $26 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Suurin osa louhostoiminnasta syntyvistä pölypäästöistä on yli $10 \mu\text{m}$ hiukkasia, jotka laskeutuvat louhosalueelle tai $100\text{--}200$ metrin etäisyydelle. Ajoittain, sateettoman ja hiljaisen myötätuulen vallitessa voi lähiasutuksen ympäristöön esimerkiksi räjäytysten jälkeen kulkeutua pölyä, joka on silmin havaittavissa. Mikäli säätila kestää useita päiviä, voi pölystä aiheutua haittaa. Haittaa voidaan estää kastelulla. Arvion mukaan Haratan kokonaislaskeumapölypitoisuus

olisi noin 2 g/m^3 /vuosi. Kokonaislaskeumapitoisuudelle ei ole raja-arvoa. Suurin osa yli $10 \text{ }\mu\text{m}$ hiukkasista laskeutuu laitosalueelle, ja sillä on merkitystä lähinnä alueen työntekijöihin.

Hakemuksen täydennyksenä on arvio toimintojen pölyvaikutuksista ja pölypitoisuusarvio (Ramboll 21.12.2017). Kuljetuksista ja muusta toiminnasta aiheutuvien hajapölyjen määrä ja niiden levinneisyys riippuu sääolosuhteista, tienpinnasta, kuljetusten painosta, välilastausten ja käsittelyn määrästä sekä siirtomatkojen pituudesta. Myös vuodenajalla ja toiminnan volyyymilla on vaikutusta. Pölyn leviämisen kannalta loppukevät ja alkukesän poutajaksot ovat usein merkittävimpiä.

Kuljetusten ja pyöräkuormaajien pölyämistä voidaan ehkäistä lähinnä ajoreitien kastelulla tai ajonopeuden alentamisella. Poravaunun pölypäästöjä voidaan vähentää pölynkeräyslaitteiston avulla. Murskauslaitos on yleisesti merkittävin pölylähde, jonka vaikutuksia voidaan vähentää koteloinneilla, pres-suilla, vesisumulla, pölynsidontakemikaalilla tai pölynerottimella. Korkea valli sekä muun muassa riittävän korkea ja epäsäännöllinen kasvillisuus estää myös pölyn leviämistä. Hengitettävien hiukkasten pitoisuuden on kirjallisuuden ja Haratan lähellä Karjulamminvuoren ottoalueella tehtyjen mittausten perusteella arvioitu olevan lähimpien asuntojen ja lomarakennusten kohdalla noin $300\text{--}500$ metrin etäisyydellä luokkaa $10\text{--}30 \text{ }\mu\text{g/m}^3$, mikä on alle vuorokausi- ja vuosiraja-arvojen.

Pohja- ja pintavedet

Hanke ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella. Aiemmin ottoalueen eteläpuolella sijaitsi Aarlammen III-luokan pohjavesialue. Lähimmät pohjavesialueet sijaitsevat noin kolmen kilometrin päässä lännessä ja koillisessa. Louhintatoiminta muuttaa alueen topografiaa ja kasvipeitettä ja siten vesien kertymistä. Puuston ja muun kasvillisuuden poistaminen ottoalueelta vaikuttaa vajoveden määrään ja siten pohjaveden pinnan tasoon. Pohjaveden virtausnopeus riippuu olennaisesti maa- ja kallioperän veden johtavuudesta. Alueen kallioperä on ehjää. Koirajoen valuma-alueella on lounais-koillisuuntainen ruhje Koirajoen valuma-alueella. Haratan ottoalueen lähellä on seurattu pohjavettä, kaivoja ja lähteitä useiden vuosien ajan. Pohjaveden pinnan vaihtelu on ollut normaalia. ottoalueen pohjoispuolella pohjaveden pinnankorkeus on ollut tasolla $+95\text{...}+96$ m mpy. Haratan alue ei topografian ja vedenjakajan sijoittumisen perusteella ole hydraulisessa yhteydessä alueen eteläpuolisiin kaivoihin tai lähteisiin. Ottotoiminnalla ei arvioida olevan vaikutusta pohjaveden pinnan tasoon tai laatuun eikä alueen kaivoihin.

Ottoalue sijoittuu Koirajoen valuma-alueelle. Lähin avoin vesialue Aarlammi on $500\text{--}600$ metriä etelään Haratan alueesta ja sijaitsee eri valuma-alueella. Ottoalueen eteläpuolella on Aarlamminsuu, joka on pohjoisosistaan ojitettu. Alueen pohjoispuolella on peltoalue, jonka halki kulkee kaivettu Nukarinoja, joka muuttuu luonnontilaisemman oloiseksi puroksi ja laskee Koirajokeen. Suurin osa alueen vesistä purkautuu Nukarinojaan, eteläisimmän osan vedet purkautuvat Aarlamminsuolle. Louhinnan edetessä Aarlamminsuon suuntaan syntyy kalliorinta, joka estää vesien valumisen suoalueelle. Oton loputtua vesimäärä ja virtaus Nukarinojassa kasvaa hieman. Ottoalueen kallioperän tiiveydestä johtuen veden kulkeutuminen louhinta-alueelta kalliorakojen kautta on epätodennäköistä.

Louhinnassa syntyvää räjähdelainetyyppiä on YVA:n täydennyksessä arvioitu kulkeutuvan Koirajoen valuma-alueelle vähintään 6,6–220 kg/a ja korkeintaan 19,8–660 kg/a. Todellinen räjähdysaineista johtuva typpikuormitus jäänee noin 200 kg/a. Louhinta-alueelta lähtevän virtaaman on arvioitu olevan 2,9 l/s, jolloin typpikuorma on 2,2 mg/l. Tämä pitoisuus jää Koirajoen luontaisen nitraattityypen vaihteluvälille 0,54–3,6 mg/l. Räjähdysaineista peräisin olevan tyypin määrällä ei ole merkittävää vaikutusta alueen lähellä oleviin ojiin tai jokiin.

Vesien tarkkailusuunnitelman mukaan ennen toiminnan aloittamista pohjavettä tarkkaillaan kolmesta hankealueen läheisyyteen asennetusta pohjavesiputkesta ja pintavesitarkkailu tehdään Nukarinojasta ennen ja jälkeen kiviainesottoaluetta sekä Koirajoen ja Nukarinojan yhtymäkohdan jälkeen.

Kemikaalit

Hakemuksen mukaan murskauslaitoksen ja tukitoiminta-alueen kevyen polttoöljyn kulutus on keskimäärin 140 t/a ja kuormaajien kevyen polttoaineen kulutus on keskimäärin 89 t/a. Louhinnan poravaunun polttoainesäiliö on 2 000 litraa ja kaivinkoneiden 1 500 litraa. Polttoaineet varastoidaan kaksoisvaippasäiliöissä. Säiliöt ovat lukittavia ja ne on varustettu ylitäytönestolla. Polttoainesten varastoitava tilavuus on yhteensä enintään 10 000 litraa. Työkoneiden tankkausta valvotaan. Työkoneita ei pestä eikä huolleta alueella. Onnettomuus- ja vahinkotilanteita varten alueella on imeytysainetta ja pressu, johon likaantunut maa-aines voidaan siirtää.

Hakemuksen täydennyksen mukaan tukitoiminta-alueelle tulee pressuhalli, johon polttoaine- ja öljykantit sijoitetaan. Polttonesteiden tankkausalue ja kemikaalien varastointi tapahtuu reunoilta korotetulla asfaltoidulla alueella, joka toimii valuma-altaana. Mikäli hallia ei kuitenkaan toteuteta, alue suojataan muovikalvolla.

Tarkkailu

Hakemuksen täydennyksenä on melun, pölyn ja värinän tarkkailusuunnitelma (Ramboll 22.12.2017). Melumittaukset on suunniteltu tehtäväksi louhinnan alussa, keskivaiheilla ja loppuvaiheessa kolmessa häiriintyvässä kohteessa (Makkarakorventie 18, Vanha Arlammintie 261 ja Puutteenperäntie 8), jotka sijaitsevat eri puolilla toiminta-aluetta. Mittaus on tarkoitus ajoittaa siten, että Haratan alueella ovat käynnissä kaikki melua aiheuttavat toiminnat, mutta muilla louhinta-alueilla ei ole toimintaa. Pölyä esitetään mitattavaksi kertaluonteisesti kahden vuoden sisällä toiminnan aloittamisesta lähimmän asuintalon pihalla. Hengitettävien hiukkasten PM₁₀ mittaus tehdään kuukauden ajan jatkuvatoimisella mittarilla. Ennen louhinnan aloittamista tehdään riskianalyysi värinäherkkien kohteiden määrittämiseksi. Lähimmät asuinrakennukset katselmoidaan tarvittaessa. Näiden perusteella arvioidaan ne rakennukset, joissa mittaus on tarpeen tehdä.

Liikenne ja tiejärjestely

Hakemuksen mukaan alueelle kuljetaan Patojan seututien (13613) kautta ja tilan [REDACTED] metsäautotien kautta. Hakija on tehnyt tienkäyttösopimuksen tilan [REDACTED] omistajan kanssa. Kiinteistöllä Haratta on yksityistielain mukainen

perustieoikeus kiinteistöjen ■■■■■ ja ■■■■■ kautta kulkevalle tielle.

Kiviaineksen maksimituotannolla laitokselle käy arviolta 45 raskasta ajoneuvoa vuorokaudessa, keskimäärin 25 ajoneuvoa vuorokaudessa.

Oikeudellinen arviointi

Hakemuksen ja päätöksen kuuluttaminen

Päätöksen perusteella hakemuksesta ja päätöksestä on kuulutettu vain Hyvinkään kaupungissa. Koska hankealue on Lopen kunnan rajalla ja vaikutukset meluselvityksen perusteella ulottuvat Lopen puolella olevaan asutukseen, olisi ympäristönsuojelulain 44 §:n 2 momentin ja 85 §:n 2 momentin säännösten perusteella hakemuksesta pitänyt tiedottaa Lopen kunnassa ja päätöksen antamisesta myös tiedottaa siellä. Asiassa ei ole kuitenkaan ilmennyt, että tästä olisi aiheutunut oikeudenmenetyksiä. Lopen kuntaa ja Lopen kunnan puoleisia lähimpiä haitankärsijöitä on erikseen kuultu lupahakemuksesta.

Edellä esitetyn perusteella ei ole perusteltua, että hallinto-oikeus viran puolesta kumoaa ja palauttaa asian kuulemisvirheen perusteella.

Yhtiön vaatimukset

Lupamääräys 4

Yhtiö on vaatinut lupamääräyksen 4 kumoamista lainsäädäntöön perustumattomana. Saadun selvityksen perusteella Haratan alueen kivilaji on hyvälaatuista keskilujaa kiviainesta. Vastaavia kiviainesesiintymiä on Uudellamaalla ja koko Suomessakin niukasti. Maa-aineslain 1 a §:n mukaiset tavoitteet, maa-aineslain 3 §:n 4 momentti ja Hyvinkään ympäristölautakunnan lausunto huomioon ottaen määräystä ei voida muutoksenhakijan esittämällä tavalla pitää lakiin perustumattomana taikka maa-aineslain 11 §:n 4 momentissa tarkoitettulla tavalla kohtuuttomana.

Lupamääräys 7

Hyvinkään kaupungin ympäristölautakunnan lausunnon perusteella ympäristölautakunnan tarkoituksena on ollut, että lupamääräyksen 7 ensimmäinen kappale koskisi vain räjäytyksiä. Säännöksen alkuperäisessä sanamuodossa käytettyä ilmaisua ”räjäytystöitä” on siten pidettävä lähinnä kirjoitusvirheenä. Hallinto-oikeus on tämän perusteella tarkentanut yhtiön vaatimuksesta lupamääräyksen 7 kuulumaan yhtiön vaatimalla tavalla.

Lupamääräys 24

Yhtiö on vaatinut lupamääräyksen 24 kumoamista luonnontieteellisin syin perusteettomana ja ympäristön pilaantumisen estämiseksi tarpeettomana. Lupapäätöksessä on annettu pölyn torjumiseksi määräykset 19 ja 22–25. Toiminnan laajuus ja kesto sekä asutuksen läheisyys huomioon ottaen, lupamääräystä 24 on pidettävä tarpeellisenä ja muita pölyntorjunnasta annettuja määräyksiä täydentävänä. Hallinto-oikeuden näkemyksen mukaan kyseinen säätötilanne ei ole kovin tavanomainen eikä pitkäkestoinen, ja on todettavissa sääennusteista

hyvissä ajoin. Näin ollen muun muassa panostus on mahdollista suunnitella siten, että räjäytystä ei ole tarpeen toteuttaa kovan tuulen aikana, minkä vuoksi määräystä ei voida pitää maa-aineslain 11 §:n 4 momentissa tarkoitetulla tavalla kohtuuttomana.

Haitankärsijöiden vaatimukset

Maisema

███ asiakumppaneineen ovat perustelleet lupapäätöksen kumoamisvaatimusta maisemakuvan turmeltumisella kylätien puolelta katsottuna. Asiassa saadun selvityksen perusteella alueen maisema on tavanomaista. Näin ollen hallinto-oikeus toteaa, että kallion louhinnasta ei aiheudu maa-aineslain 3 §:n 1 momentin kohdassa 1 tarkoittamaa kauniin maisemakuvan turmeltumista.

Melu-, pöly- ja tärinähaitta

Haratan alueen melumallinnuksen perusteella toiminnasta ei aiheudu MURAUS-asetuksen 7 §:ssä mainitun valtioneuvoston päätöksen mukaisia melutason ohjearvojen ylityksiä. Melumallinnuksen lähtötietoja muun muassa maanpinnan muodoista ja laitteiden lähtömelutasoista voidaan pitää asianmukaisina, eikä asiassa ole ilmennyt muutakaan syytä epäillä, että selvitys olisi virheellinen tai muutoin epäluotettava. Jukolan ja Haratan alueiden toimintojen aiheuttamaan yhteismelua on arvioitu ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa. Kyseisessä selvityksessä muun muassa Haratan alueen ottosuunnitelma ja liikenneyhteys on erilainen. Yhteismelun vaikutuksia on pääasiassa havaittavissa toiminta-alueiden välisellä alueella, ulottuen myös Teerimäen ja Ojanperä-Aarlammen alueille. Ohjearvon ylittäviä melutasoja ei laskennassa havaittu lähimmillä häiriintyvillä kohteilla.

Melutasosta ja meluntorjunnasta on annettu lupamääräykset 18–21. Lupamääräyksissä 6–7 on määrätty toiminta-ajoista, jotka ovat tiukemmat kuin MURAUS-asetuksen 8 §:n mukaiset toiminta-ajat. Lupamääräyksellä 15 on veloitettu tekemään melumittaus esitetyn suunnitelman mukaisesti ja mittaustulosten perusteella voidaan määrätä lisämittauksista. Samoin lupamääräyksen 16 perusteella voidaan määrätä lisämittauksista, mikäli melutilanne on ennalta arvaamaton. Hallinto-oikeus pitää melusta tehtyä selvitystä luotettavana ja annettuja lupamääräyksiä riittävinä meluhaittojen ehkäisemiseksi. Vaikka lupamääräyksissä ei ole määrätty mittaamaan eri louhinta-alueiden aiheuttamaa yhteismelua, voidaan se määrätä tehtäväksi lupamääräyksen 16 perusteella.

Pölyn leviämisestä tehdyn arvioinnin perusteella hengitettävien hiukkasten pitoisuus lähimpien asuin- ja loma-asuntojen alittaa MURAUS-asetuksen 5 §:ssä mainitun valtioneuvoston asetuksen asettamat vuorokausi- ja vuosiohjearvot. Pölyn leviämiseen vaikuttaa merkittävästi toiminta-alueella sekä säätila. Pölyämisen estämiseksi on annettu lupamääräykset 19 ja 22–25 sekä mittaustulosten perusteella määrätty lisämittauksista, mikäli melutilanne on ennalta arvaamaton. Hallinto-oikeus pitää melusta tehtyä selvitystä luotettavana ja annettuja lupamääräyksiä riittävinä pölyhaittojen ehkäisemiseksi. Kuukauden kestävästä hengitettävien hiukkasten mittausta voidaan pitää lyhyehkönä, mutta tavanomaisena. Ottaen kuitenkin huomioon, että lupamääräyksen 17 mukaan

tarkkailua voidaan muuttaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen hyväksymällä tavalla, voi ympäristönsuojeluviranomainen vaatia mittausta jatkettavan tai uutta mittausta muun muassa tilanteessa, jossa sääolosuhteet ovat mittausjakson aikana olleet epäsuotuisat mittauspisteeseen nähden tai alueen toiminta ei ole ollut tavanomaista.

Asiassa saatu selvitys sekä räjäytystyön toteuttamisesta annettu muu lainsäädäntö ja ohjeet huomioon ottaen hallinto-oikeus pitää lupamääräystä 15 riittävänä tärinän aiheuttaman haitan tarkkailuksi. Valituskirjelmässä esitetyn perusteella ei ole tarpeen antaa lisämääräyksiä tärinähaitasta.

Vakiintuneen laintulkinnan ja oikeuskäytännön mukaan hankkeen terveysvaikutuksia arvioidaan sen perusteella, miten hanke vaikuttaa perusterveeseen keskivertoihmiseen. Yksittäisten muutoksenhakijoiden terveydentilaa koskeville lääkärinlausunnoille ei siten voida antaa merkitystä.

Pohja- ja pintavesi

Muutoksenhakijat ovat perustelleet lupapäätöksen kumoamisvaatimusta pohjaveden pilaantumisvaaran aiheuttamisella. Saadun selvityksen perusteella toiminta ei sijaitse tärkeällä pohjavesialueella. Lupamääräyksessä 3 asetettu alin ottotaso on pohjavedenpintaa ylempänä. Toiminta-alueen pintavedet on johdettava lupamääräyksen 37 mukaan selkeytysaltaan kautta ja lupamääräyksissä 36 ja 38 on annettu määräyksiä räjäytystöiden aiheuttamien typpipäästöjen vähentämiseksi. Kemikaalien varastoinnista ja tukitoiminta-alueen rakenteista on annettu lupamääräykset 28–35, 40 ja 42. Pohja- ja pintavesien tarkkailusta on annettu lupamääräykset 11, 12 ja 13. Hallinto-oikeus pitää saatua selvitystä ja annettuja määräyksiä riittävinä.

Luontoarvot

███ asiakumppaneineen on perustellut lupapäätöksen kumoamisvaatimusta luontoarvojen huomiotta jättämisellä. Saadun selvityksen perusteella Haratan alueella ei sijaitse Natura 2000 -alueita, luonnonsuojelualueita tai suojeltuja luontotyyppejä. Toiminta ei sijoitu myöskään peltoalueelle, joka on muutoksenhakijoiden mukaan hanhien ja joutsenten levähdyspaikka. Tehdyissä luontoselvityksissä havaitun liito-oravan reviirialue on huomioitu lupamääräyksissä 2 ja 6. Hallinto-oikeus pitää tehtyjä selvityksiä ja lupamääräyksiä 2 ja 6 riittävinä ja toteaa, että luontoarvot on riittävästi huomioitu päätöksenteossa.

Liikenne

Muutoksenhakijat ovat perustelleet lupapäätöksen kumoamisvaatimusta lisääntyvän liikenteen aiheuttamilla haitoilla sekä epäselvällä tieyhteydellä. Saadun selvityksen perusteella liikenne ohjataan Haratan alueelta länteen Patojantielle 13613, eikä kuten aiemmin on esitetty, kohti pohjoista tielle 1361. Karttatar-kastelun perusteella länteen suuntautuvan tieyhteyden varrella ei ole asutusta. Hallinto-oikeus pitää tieyhteyttä selvitetynä. Selvyyden vuoksi hallinto-oikeus toteaa, että liikenneturvallisuus yleisellä tiellä ei kuulu ympäristö- ja maa-ainelupa-asian käsittelyyn.

Johtopäätös

Asiassa saatu selvitys huomioon ottaen suunnitellusta toiminnasta ei voida katsoa sitä hakemuksen ja lupamääräysten mukaisesti harjoitettaessa aiheutuvan terveyshaittaa, merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, maaperän, pohjaveden tai vesistön pilaantumista, erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella taikka eräistä naapurussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta räsitusta. Näin ollen ympäristöluvan myöntämisen edellytykset täyttyvät.

Myös maa-aineslain 6 §:n mukaiset edellytykset luvan myöntämiselle ovat olemassa.

Hallinto-oikeus katsoo, ettei ympäristölautakunnan päätöstä ole syytä haitankärsijöiden valituksissa esitettyjen näkökohtien johdosta kumota eikä päätöksen lupamääräyksiä enemmälti muuttaa.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

4. Oikeudenkäyntikulut

Hallintolainkäyttölain (586/1996) 74 §:n 1 momentin mukaan asianosainen on velvollinen korvaamaan toisen asianosaisen oikeudenkäyntikulut kokonaan tai osaksi, jos erityisesti asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen on kohtuutonta, että tämä joutuu pitämään oikeudenkäyntikulut vahinkonaan. Mitä tässä pykälässä ja 75 §:ssä säädetään asianosaisesta, voidaan soveltaa myös päätöksen tehneeseen hallintoviranomaiseen. Kyseisen pykälän 2 momentin mukaan harkittaessa julkisen asianosaisen korvausvelvollisuutta on otettava erityisesti huomioon, onko oikeudenkäynti aiheutunut viranomaisen virheestä.

Asian ratkaisu huomioon ottaen ei ole kohtuutonta, että [REDACTED] asiakumppaneineen joutuu pitämään oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan. Oikeudenkäynti ei ole aiheutunut viranomaisen virheestä.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksen tiedoksiantaminen

[REDACTED] on viipymättä tämän päätöksen tiedoksi saatuaan ilmoitettava päätöksen tiedoksisaannista yhteisen kirjelmän allekirjoittaneelle asiakumppanilleen. Jos hän tämän laiminlyö, hän on velvollinen korvaamaan ilmoittamatta jättämisestä aiheutuneen vahingon sikäli kuin se laiminlyönnin laatuun tai muihin olosuhteisiin nähden harkitaan kohtuulliseksi (laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 94 §, hallintolaki 56 § 2 momentti ja 68 §).

Päätöksestä ilmoittaminen

Hyvinkään kaupunginhallituksen ja Lopen kunnanhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen saa hakea muutosta.

Muutoksenhaku

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 107 §:n 1 momentin mukaan tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n perusteella valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli viimeistään **26.1.2022**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (01.20).

Diaarinumerot

00389/19/5701

00433/19/5701

00422/19/5701

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Patrick Sahlström ja Annukka Lagerstam sekä luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Saara Juopperi. Asian on esitellyt Saara Juopperi.

Patrick Sahlström

Annukka Lagerstam

Saara Juopperi

Toimituskirjan antaja:

Inkeri Eriksson
lainkäyttösihteeri

Diaarinumerot

00389/19/5701

00433/19/5701

00422/19/5701

Jakelu

Päätös ja maksu

[REDACTED] ym., oikeudenkäyntimaksu 260 euroa

Prosessiosoite:

[REDACTED]

(Oikaisuvaatimusohje ilmenee hallinto-oikeuden päätöksen oikeudenkäyntimaksua koskevasta liitteestä.)

[REDACTED] ja [REDACTED], oikeudenkäyntimaksu 260 euroa

(Oikaisuvaatimusohje ilmenee hallinto-oikeuden päätöksen oikeudenkäyntimaksua koskevasta liitteestä.)

Peab Industri Oy, maksutta

Jäljennös maksutta

Hyvinkään kaupungin ympäristölautakunta

Hyvinkään kaupungin ympäristöterveydenhuolto

Hyvinkään kaupunginhallitus

Lopen kunnanhallitus

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus/
Ympäristö ja luonnonvarat, sähköisestiEtelä-Suomen aluehallintovirasto, sähköisesti
Ympäristölupavastuualue

Suomen ympäristökeskus, sähköisesti

IE

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeätä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaan-
nista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite:	Korkein hallinto-oikeus PL 180, 00131 Helsinki
Sähköposti:	korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Käyntiosoite:	Paasivuorenkatu 3, 00530 Helsinki
Puhelin:	029 56 40200
Faksi:	029 56 40382
Aukioloaika:	arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>